Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз. Навыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА. ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ. ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ. [illegible]

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

10 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 42 (2531) Пятніца, 22-га лютага 1929 г.

Бэсарабскім левым прафсаюзам пагражае разгон.

ПЕРШЫ ПРАВАКАЦЫЙНЫ КРОК АХРАНКАЮ ЎЖО ЗРОБЛЕН.

ВОБЫСКІ І АРЫШТЫ Ў БЭСАРАБІІ.

КІШЫНЁЎСКІЯ РЭВАЛЮЦЫЙНЫЯ ПРАФСАЮЗЫ ПАД ПАГРОЗАЮ РАЗГОНУ.

ВЕНА, 20-2. З Бухарэсту паведамляюць, што ў Кішынёве румынская ахранка разам з пракуратураю ўчыніла вобыскі ў рэдакцыі «Рабоча-Сялянскае Праўды», у камітэце рабоча-сялянскага блёку і ў унітарных прафсаюзах. Пры вобысках арыштавана 13 асоб.

Вобыскі і арышты афіцыйна абгрунтоўваюцца тым, што аглошаная праграма рабоча-сялянскага блёку заклікае, на думку ўлады, да паўстаньня. Згодна заявы ахранкі, пры вобыску ў рэдакцыі „Рабоча-Сялянская Праўда“ знойдзена нібыта перапіска з парыскім камітэтам бэсарабскіх эмігрантаў, а таксама лісткі і брашуры, выдрукаваныя ў СССР.

Пракуратура зьвярнулася да міністэрства юстыцыі з прапановаю распусьціць унітарныя саюзы ў Кішынёве.

У адпаведнасьці з гэтым прыяцельскі ўраду друк высоўвае ў сучасны момант на першы плян прынцып міжнароднага арбітражу і падкрэсьлівае патрэбу аднаўленьня вайсковых санкцыяў проці парушыцеляў угавору аб арбітражы і ненападзе.

АНТЫСАВЕЦКАЯ КАМПАНІЯ РУМЫНСКАГА ЛІБЭРАЛЬНАГА ДРУКУ

ВЕНА, 19-2. Як паведамляюць з Бухарэсту, лібэральны друк ня спыняе нападак на румынскі ўрад у зьвязку з падпісаньнем маскоўскага пратаколу. Адначасна лібэральны друк, пры дапамозе рэакцыйных украінскіх і расейскіх элемэнтаў, узмацніў антысавецкую кампанію, востра крытыкуючы паводзіны варшаўскага пасланьніка Давілы і абвінавачваючы яго ў тым, што ён ня выступіў з супярэчаньнямі на прамову Літвінава пры падпісаньні маскоўскага пратаколу.

ГВАЛТАЎНІКІ НАД БЭСАРАБІЯЙ АБЛІЧЫЛІСЯ.

ДЫСКУСІЯ Ў РУМЫНІІ НАКОНТ МАСКОЎСКАГА ПРАТАКОЛУ.

ВЕНА. 16-2. З Бухарэсту паведамляюць, што на чарговым прыёме прадстаўнікоў друку 16-га лютага румынскі міністр замежных спраў Міранеску і намесьнік міністра замежных спраў Гафэнку зрабілі зазначэньні наконт пазіцыі, якую займае Румынія ў зьвязку з падпісаньнем літвінаўскага пратаколу. Гафэнку заявіў, што румынскі ўрад адхіляе вавярэньне ў савецкім друку, асабліва ў «Известиях», нібыта Румынія спрабуе фальсіфікаваць сэнс пакту Келёга ў прыстасаваньні да Бэсарабіі. Водлуг слоў Гафэнку, румынскі ўрад не перабольшвае і не пераўвялічвае сапраўднага сэнсу маскоўскага пратаколу. Ён лічыць пратакол, як і раней, раўнамоцным пакту аб ненападзе, аднак значэньне яго ня трэба пераацэньваць. Адначасна Гафэнку зазначыў, што Румынія паведаміла сэкратарыят Лігі Нацый, што яна гатова падпісаць з усімі краінамі ўгаворы аб арбітражы, безапаснасьці і ненападзе або аб дружбе, на падставе пратаколу Лігі Нацый, распрацаванага ў 1924 годзе (так званы Жэнеўскі пратакол).

«МАСКОЎСКІ ПАКТ НЯ ЗЬМЕНЬВАЕ САВЕЦКА-РУМЫНСКІХ ДАЧЫНЕНЬНЯЎ».

ВЕНА, 20-2. З Бухарэсту паведамляюць, што туды прыехаў румынскі пасланьнік у Варшаве Давіла (які падпісаў ад імя Румыніі маскоўскі пратакол). У гутарцы з супрацоўнікам газэты «Дымінэаца» Давіла заявіў, «Падпісаньне маскоўскага пратаколу ня зьменьвае савецка-румынскіх дачыненьняў. Адзіным новым момантам зьяўляецца ўхіленьне ад вайны, як мэтаду ўпарадкаваньня спрэчак».

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Растрата ў польскім міністэрстве фінансаў.

ВАРШАВА, 20-2. Ад імя сойнавае лявіцы (ППС, «Вызваленьне» і сялянскае партыі) [illegible] Чаховіча [illegible] 8 мільёнаў злотых, зробленых ім у 1927-1928 бюджэтным годзе. Прэм'ер Бартэль заявіў, што [illegible] Чаховіча, дык ён дзейнічаў з згоды ўсіх міністраў.

У сойнавых і палітычных колах выступленьне лявіцы не надаюць асаблівага значэньня [illegible]

Падрыхтоўка зьмены канстытуцыі.

[illegible] і што новая канстытуцыя не павінна зьмяняцца ў працягу 25 гадоў.

З прычыны таго, што ў сучасным сойме большасьць будзе проці новага праэкту канстытуцыі, Раговіч папярэджвае, што прыдзецца ўжыць іншыя способы для праздзеньня новай канстытуцыі ў жыцьцё, і заклікае падтрымаць гэтыя іншыя способы.

Агітацыйная камісія за зьмену канстытуцыі распачалася ўжо па ўсёй Польшчы. Падобныя-ж мітынгі адбыліся ўжо, як паведамляе „Глос Праўды“ (№ 49), у Кельцах, Быдгошчы, [illegible], Лідзе, Навагрудку і Насьвіжу.

* * *

У нумары лодзінскай газэты «Рэспубліка» [illegible] Цат-Мацкевічам у справе прапановы „Беспартыйнага блёку супрацоўніцтва з урадам“ аб рэформе канстытуцыі. Пан Цат-Мацкевіч кажа, што праэкт мае на мэце адабраць у сойму ўсе правы, што вырашэньне ўсякіх балячак ня можа быць выканана праз якую-небудзь шматгаловую інстытуцыю, што сойм гэтага ня выканае ні ў адносінах да нацменшасьцяў, ні ў адносінах да цэлага шэрагу іншых пытаньняў. Калі сойм адкіне прапанову „ББ“, то тым лепей. Дойдзе да акраіраваньня канстытуцыі.

Раман Скірмунт—польскі кансэрватар.

У № 41 газэты «Слово» зьмешчан камунікат «Захаваўчай Дзяржаўнай Арганізацыі Працы» (польскія кансэрватары-манархісты), у якім паведамляецца аб новым складзе розных устаноў гэтай арганізацыі. Між іншым з камунікату мы даведваемся, што ў склад Галоўнай Рады памянёнай арганізацыі ўваходзіць і шмат каго з старых беларускіх нацыянальных дзеячоў—вядомы Раман Скірмунт, які яшчэ з царскіх часаў і ў пачатку рэвалюцыі быў вядомы, як актыўны беларускі дзеяч заходняй арыентацыі. Наколькі шчырым быў тады Скірмунт, паказвае яго сучасная прыналежнасьць да групы польскіх кансэрватараў - манархістаў, якія да беларускага пытаньня адносяцца найгорш.

Год астрогу за „абразу“ Пілсудзкага.

Варшаўскі акруговы суд разглядзеў справу рэдактара вайсковага двухтыднёвіка «[illegible]», п. Р. Васілеўскага, які абвінавачваўся ў зьмяшчэньні артыкулу пад назвай: «Праўдзівы і фальшаваны», аўтар якога пісаў, што «вобразы Язэпа Пілсудзкага ёсьць і застанецца для масы вайсковых назвай, ня ўзбуджаючай давер'я».

Р. Васілеўскі прыгавораны за зьмяшчэньне памянёнага артыкулу на 1 год астрогу.

НЯМЕЦКІ ПАСОЛ У ПІЛСУДЗКАГА.

ВАРШАВА, 20-1. Пілсудзкі прыняў нямецкага пасланьніка Раўшэра. Блізкія да ўраду газэты ставяць гэтае ў сувязь з цяжкасьцямі ў польска-нямецкіх гандлёвых перамовах.

Прысуд над камуністам.

Варшаўскі акруговы суд разглядаў гэтымі днямі справу Ігната Тома, абвінавачанага па 102 арт. К. К. у сувязі з працэсам проці 19 камуністаў, які адбыўся яшчэ ў 1924 г. Суд прыгаварыў І. Тома на 2 гады катаржнага астрогу.

Жабрацкі заработак

Дэпутат Вацлаў Бітнэр (хрысьціянская дэмакратыя) заявіў у часе бюджэтных спрэчак у сойме, што ў Польшчы палова сярэдняга заработку рабочага паглынаецца дзяржаўнымі падаткамі. Заработная плата жабрацкая: сельска-гаспадарчы рабочы Беластоцкага ваяводзтва зарабляе 58 грошай у дзень.

Прымусовы арбітраж

На зьезьдзе ў Варшаве інспэктароў працы начальнік дэпартаманту міністэрства працы Уляноўскі заявіў, што ўрад мае намер увесьці закон, устанаўляючы прымусовы арбітраж ва ўсіх канфліктах паміж рабочымі і прадпрыемцамі.

Катастрофы ў капальнях.

У Горна-Сілезскай капальні „Фэрдынанд“ здарыўся трагічны выпадак, афярай якога зьявілася двое рабочых. Выпадак здарыўся з прычыны выбуху газу.

У часе працы ў капальні „Сатурн“ абарвалася сьцяна, прыгнятаючы гарняка Л. Сьліву, які праз пару гадзін памёр.

Вялікія завеі.

Пасьля моцных маразоў у Польшчы настала была некаторая адліга. Апошнімі днямі па ўсёй Польшчы выпалі вялікія сьнягі, якія зноў перарвалі чыгуначны рух, так што ў шмат якіх мясцовасьцях чыгункі не працуюць.

Масавыя вобыскі ў Рызе.

АБШУКАНЫ ТАКСАМА ПАРТОВЫ СКЛАД «СОВТОРГФЛОТА».

РЫГА, 19-II. За апошнія дні паліцыя ўчыніла вобыскі ў порце і ў кватэрах рабочых. [illegible] гандлёвага флёту, дзе паліцыя шукала праклямацыяў. [illegible] Арыштаваны [illegible] праклямацыі.

АРЫШТАВАНА 20 ЧАЛАВЕК. СЯРОД ІХ НЕКАЛЬКІ ЛАТВІЙСКІХ ГРАМАДЗЯН СЛУЖАЧЫХ СКЛАДУ. З ліку арыштаваных 15 чалавек ужо вызвалена.

У Саюзе ССР.

СУПОЛЬНАЮ ПРАЦАЮ НАРОДАЎ СССР БУДЗЕ ЗЬНІШЧАНА ПРАКЛЯТАЯ СПАДЧЫНА ЦАРЫЗМУ.

(Дэкларацыя ўкраінскіх пісьменьнікаў рабочым Ленінграду)

ЛЕНІНГРАД, 20-2. Украінскія пісьменьнікі [illegible] з Ленінграду [illegible]:

«Варочаючыся ў Савецкую Украіну, мы, група ўкраінскіх пісьменьнікаў, лічым абавязкам перадаць нашую апошнюю шчырую вітань і гарачую падзяку рэвалюцыйнай грамадзкасьці Ленінграду за тыя незабываемыя дні, якія мы правялі ў вашым высокакультурным горадзе ў прыяцельскай сувязі з прадстаўнікамі партыйных і камсамольскіх арганізацый, рабочымі гораду і працаўнікамі расейскае і ўкраінскае навукі і мастацтва. Гэтыя дні ніколі ня зьнікнуць з нашае памяці».

«Толькі ў супольнай напружанай культурнай працы ўсіх народаў Саюзу Сацыялістычных Рэспублік [illegible] шавінізму, антысэмітызму і ўкраінскага нацыяналізму. Дружная інтэрнацыянальная сувязь народаў СССР выканае завет Ільліча: «Нам даволі цяпер культурнае рэвалюцыі, каб стаць цалком сацыялістычнаю дзяржаваю».

Няхай жыве адзінасьць народаў СССР, няхай жыве чырвоны горад Леніна—магутная апора сацыялістычнае рэвалюцыі».

Антаненка, Давідовіч, Бажан, Галоўка, Астап Вішня, Любчанка, Мініценка, Тычына, Піліпенка, Усенка, Панч, Сасюра.

Украінізацыя 5-ці акругаў ЦЧО.

(Ад уласнага карэспандэнта з Масквы).

Пяць акруг Цэнтральнае Чорназёмнае вобласьці: Астрагорская, Расошанская, Белгародзкая, Барысаглебская і Льгоўская, у якіх пераважае ўкраінскае жыхарства, ухвалена украінізаваць. У некаторых акругах украінізацыя часткова пачалася.

Галоўная ўвага ў гэтай працы аддаецца Расошанскай акрузе, якая мае амаль 80 проц. украінскага жыхарства. У гэтай акрузе будзе поўнасьцю украінізован савецкі, грамадзкі і каапэрацыйны апарат. *У іншых чатырох акругах украінізацыя пройдзе часткова, захапіўшы толькі раёны і вёскі, дзе пераважае украінскае жыхарства.*

ПЕРАКЛІЧКА МІЖ РАБОЧЫМІ МАСКВЫ І ІНШ. ГАРАДОЎ

МАСКВА. 26-га лютага, у зьвязку з пераклічкаю рабочых Масквы з рабочымі іншых гарадоў, у Маскву прыяжджаюць рабочыя дэлегацыі Харкаву, Ленінграду, Днепрапятроўску, Іванава-Вазьнясенску і Казані. Разам прыедзе 110 чал.

Прадстаўнікі амэрыканскае прэсы ў старшыні Камзэту

(Ад уласнага карэспандэнта з Масквы).

21-га лютага старшыня Камзэту Сьмідовіч даў аудыенцыю ў Маскве прадстаўнікам амэрыканскае прэсы, якія высунулі яму шэраг запытаньняў наконт пераходу яўрэяў на вытворчую працу. Адказваючы на запытаньні, Сьмідовіч зазначыў таксама на мерапрыёмствы савецкае ўлады па барацьбе з антысэмітызмам. Гутарка цягнулася паўтары гадзіны. Журналісты былі задаволены адказамі.

У Сьвярдлоўску пачаўся 6-ты тыраж 1-е пазыкі індустрыялізацыі.

СЬВЯРДЛОЎСК, 20-2. Учора ў перапоўненай залі дзяржаўнага тэатру ўрачыста пачаўся 6-ты тыраж першае пазыкі індустрыялізацыі. З прывітаньнямі ў зьвязку з тыражом выступілі прадстаўнікі абласнога камітэту партыі і іншых арганізацый, а таксама шмат рабочых і сялян, дэлегаваных усімі акругамі Уралу для ўдзелу ў тыражы.

Пасьля сканчэньня ўрачыстае часткі пасяджэньня распачаўся розыгрыш.

Расстрэл за забойства селькора.

ЛЕНІНГРАД, 20-2. Абласны суд за забойства селькора Красаўцава засудзіў да расстрэлу кулакоў Васіля і Рыгора Чысьцяковых і Рыгорава.

НОВЫ НЕПАСІЛЬНЫ БАР'ЕР ДЛЯ ЛІГІ НАЦЫЙ.

НАДЫХОДЗЯЧАЯ ДЫСКУСІЯ Ў ЖЭНЕВЕ АБ ПРАВОХ НАЦМЕНШАСЬЦЯЎ ВЫЯВІЦЬ ЯШЧЭ РАЗ НЕПЕРАМОЖНЫЯ СУПЯРЭЧНАСЬЦІ Ў ЛЯГЕРЫ ІМПЭРЫЯЛІЗМУ.

ПАРЫЖ, 20-2. Францускі друк лічыць, што надыходзячая дыскусія ў Жэневе па пытаньні аб правох нацыянальных меншасьцяў, якое ўзьнята Штрэзэманам, будзе новым фонам для абмеркаваньня ўсяго комплексу пытаньняў аб узаемадачыненьнях ва ўсходняй Эўропе і, між іншым, аб дачыненьнях між Нямеччынаю і англа-францускім блёкам.

„Матэн“ зьмяшчае аб гэтым пытаньні артыкул францускага журналіста Заўэрвэйна. «Калі,—піша Заўэрвэйн,—эўрапейскія дзяржаўныя дзеячы, упарадкаваўшы рэпарацыйную праблему, здолеюць сёлета стварыць таксама базу для новага як палітычнага, так і эканамічнага разгляду праблемы нацыянальных меншасьцяў, дык стараюць вострасьць іншыя праблемы, якія непакоіць нас, напрыклад, пытаньне аб далучэньні Аўстрыі да Нямеччыны і г. д. Калі Штрэзман накіруе дыскусію аб нацыянальных меншасьцях у гэты бок, дык яна можа даць карысьць для Лігі Нацый і для справы спакою. Калі-ж грунтуючыся па штодзённых польска-нямецкіх спрэчках у Верхняй Сілезіі, ён вачытае гучны акт абвінавачаньня існуючаму ў некаторых краёх рэжыму ў адносінах да нацыянальных меншасьцяў, дык гэтым ён рызыкне паставіць пад пагрозу сваю ўласную палітыку збліжэньня і замірэньня».

АНГЛІЯ ПАРУШАЕ ПРАВЫ ПЭРСІІ.

БЭРЛІН, 19-2. Пэрсідзкі ўрад паслаў сэкратарыяту Лігі Нацый просьбу давесьці да ведама ўсіх сяброў Лігі Нацый копію ноты, перададзенай ангельскаму пасланьніку ў Тэгеране. У гэтай ноце пэрсідзкі ўрад пратэстуе проці таго, што ангельская ўлада ізноў патрабуе ад пэрсідзкіх падданых, якія едуць на Бахрэйскія выспы, заграпічных пашпартоў. У свой час у адказ на такі-ж пратэст пэрсідзкага ўраду ангельскі ўрад заявіў, што Англія ніколі не прызнавала права пэрсідзкага сувэрэнітэту на гэтыя выспы.

КРЫВАВЫЯ ПАДЗЕІ У ПЭЙПІНЕ.

НАПАД ПАЛІЦЫІ НА СТУДЭНЦКУЮ ДЭМАНСТРАЦЫЮ.

ПЭЙПІН, 20-II. Учарайшая 3-тысячная дэманстрацыя студэнтаў пэйпінскага унівэрсытэту скончылася крывавымі стычкамі з паліцыяй. Дэманстранты накіраваліся да ўнівэрсытэту, каб падаць патрабаваньне аб асыгнаваньні новых сродкаў для ўнівэрсытэту на палепшаньне справы выкладаньня. Паліцыя перагарадзіла дэманстрантам дарогу. Дэманстранты прараваліся праз кардон і ўчынілі разгром ва ўнівэрсытэце. Паліцыя разагнала дэманстрантаў, пусьціўшы ў ход халодную зброю. 30 студэнтаў паранена, 20 з іх—лёгка.

АНГЛІЯ НЕ НАМЕРАНА ПАГОДЖВАЦЦА З АМЭРЫКАЙ

ВЫСТУПЛЕНЬНЕ ГАВАРДА БЫЛО ТОЛЬКІ ПЕРАДВЫБАРЧЫМ МАНЭЎРАМ КАНСЭРВАТАРАЎ.

ЛЁНДАН, 20-2. Агенцтва Рэйтэра паведамляе: «Чэмбэрлен паведаміў у палаце вобшчын, што ангельскі ўрад ня мае намеру склікаць канфэрэнцыі па пытаньні аб скарачэньні марскіх узброеньняў, і што ён не даваў ангельскаму паслу ў Вашынгтоне інструкцый выступаць з заявою наконт гэтага. Урад вывучае ўсе пытаньні наконт англа-амэрыканскіх дачыненьняў і марскога становішча рабочых абодвых краёў. Як толькі ўрад вырашыць што небудзь пэўнае, дык ён запытае аб поглядах дамініёнаў наконт гэтага. Чэмбэрлен адзначыў, што ангельскі пасол у Вашынгтоне зрабіў цалком правільную заяву, але што ангельскі ўрад быў прымушан агаласіць у зьвязку з гэтым камюніке, бо заяву пасла няправільна зразумелі.

АМЭРЫКА ХОЧА ДАЛУЧЫЦЦА ДА ГААСКАГА ТРЫБУНАЛУ

ВАШЫНГТОН, 20-II. Келёг зьвярнуўся да ўсіх сяброў міжнароднага трыбуналу пры Лізе Нацый з нотаю аднолькавага зьместу, у якой ён прапануе пераглядзець пытаньне аб далучэньні Злучаных Штатаў да трыбуналу. Як вядома, сэнат Злуч Штатаў ухваліў у 1926 годзе пастанову аб далучэньні Злучаных Штатаў да міжнароднага трыбуналу, але з агаворкаю, што трыбунал ня мае права бяз згоды Злучаных Штатаў разглядаць спаргі „наконт спрэчных пытаньняў, у якіх Злучаныя Штаты зацікаўлены ці прэтэндуюць на зацікаўленасьць“. Дзяржавы-ўдзельнікі трыбуналу адхілілі гэтае патрабаваньне Злучаных Штатаў. Нядаўна, як ужо паведамлялася, Злучаныя Штаты ўзьнялі пытаньне ізноў, а сэнатар Рут, які выяжджаў у Жэневу, водлуг чутак, павінен знайсьці формулу, якая дала-б магчымасьць Амэрыцы далучыцца да трыбуналу.

Газэты ў большасьці выказваюцца за далучэньне Келёг у сваёй ноце лічыць згоду магчымаю.

Лебэ ізноў злоўжывае ўладаю.

АД ДЭПУТАТАЎ-КАМУНІСТАЎ АДАБРАНА ПРАВА НА ГАСЬЦЯВЫЯ БІЛЕТЫ Ў РЭЙХСТАГ.

БЭРЛІН. 19-2. Старшыня рэйхстагу Лебэ, баючыся новых дэманстрацый беспрацоўных у рэйхстазе, ізноў загадаў пазбавіць дэпутатаў камфракцыі рэйхстагу прысвоенага ўсім дэпутатам права раздаваць уваходныя білеты на пасяджэньні рэйхстагу.

Камфракцыя падала ў рейхстаг заяву пратэсту проці злоўжываньня ўладаю старшыні рэйхстагу і накіраваных проці рабочае клясы паводзін кіраўніцтва рэйхстагу. Лебэ, аднак, адмовіўся зачытаць заяву камфракцыі на пасяджэньні рэйхстагу.

БУРЖУАЗЕЯ ПАДТРЫМАЛА ЛЕБЭ ПРОЦІ ДЭПУТАТАЎ-КАМУНІСТАЎ.

БЭРЛІН, 20-2. Рада старэйшын рэйхстагу адобрыла прапанаваныя старшынёю рэйхстагу, сацыял-дэмакрата Лебэ, захады, накіраваныя проці камуністычных дэпутатаў. Паліцэйская варта рэйхстагу атрымала загад ня лічыцца ў далейшым з дэпутацкаю недатыкальнасьцю і арыштоўваць камуністычных дэпутатаў, калі, на думку паліцыі, яны будуць спрыяць грамадзянам парушаць парадак на парляманцкіх трыбунах.

ЦЕСЬЛЯРЫ БЭРЛІНУ НЕ ДАЗВОЛЯЦЬ САЦЫЯЛ-ЗДРАДНІКАМ ВЫКЛЮЧАЦЬ КАМУНІСТАЎ З ПРАФСАЮЗАЎ.

БЭРЛІН, 17-2. Праўленьне бэрлінскага аддзяленьня прафсаюзаў цесьляроў пратэстуе проці пагрозы выключэньня прыхільнікаў левага крыла прафэсыянальнага руху з рэфармісцкага прафсаюзу мэталёўцаў і саюзу фабрычных рабочых. Праўленьне прафсаюзу цесьляроў перасьцерагае рэфармісцкае агульна-нямецкае аб'яднаньне прафсаюзаў і праўленьні асобных прафсаюзаў ад такога кірунку і заклікае ўсіх сяброў прафсаюзаў выступіць проці паводзін рэфармістаў і забясьпечыць адзінства прафруху.

Савецка-грэцкія перамовы.

АТЭНЫ. 21-2. Між паўнамоцным прадстаўніком СССР у Грэцыі Усьцінавым, з аднаго боку, і грэцкім міністэрствам замежных спраў і адпаведнымі грэцкімі ўстановамі—з другога, адбываюцца перамовы, каб падпісаць канвэнцыю аб камэрцыйнай навігацыі.

Пралетарыят і армія.

Агульным праграмным лёзунгам Камуністычнага Інтэрнацыяналу, накіраваным сваім вастрыём супроць імпэрыялістычнай мілітарызацыі, зьяўляецца лёзунг узброеньня пралетарыяту і разброеньня буржуазеі, высунуты Уладзімірам Ільлічом яшчэ ў 1916 г., калі ён пісаў: „Нашым лёзунгам павінна быць узброеньне пралетарыята для таго, каб перамагчы, экспрапрыіраваць і абязброіць буржуазею“.

Але гэты лёзунг зьяўляецца толькі асновай і агульнай мэтай рэвалюцыйнай ваеннай палітыкі пралетарыяту.

Тэзісы VI кангрэсу Камінтэрну канкрэтызуюць формы лёзунгу ўзброеньня пралетарыяту, стасоўна да розных этапаў рэвалюцыйнае барацьбы.

«Пэрыяду да захопу ўлады і першаму пэрыяду пасьля захопу ўлады адпавядаюць пралетарская міліцыя, міліцыя працоўных і Чырвоная гвардыя» (§ 50 тэзісаў).

Пры гэтым ні стварэньне Чырвонай гвардыі, ні арганізацыя пралетарскай міліцыі (ці, што тое самае,—міліцыі з працоўных, рабоча-сялянскай міліцыі) немагчымы ў рамках буржуазнай дзяржавы, пры наяўнасьці «мірнае» сітуацыі

Як паказаў расейскі вопыт 1905 і 1917 г. г., Чырвоная гвардыя ёсьць орган паўстаньня. Яе існаваньне непарыўна зьвязана з узьнікненьнем саветаў. А, такім чынам, лёзунг Чырвонай гвардыі ёсьць лёзунг пэрыяду рэвалюцыйнага штурму, і тады стварэньне яе—найпершы абавязак камуністаў.

Лёзунг пралетарскай міліцыі адпавядае першаму пэрыяду захопу ўлады пралетарыятам. Ясна, што пры адсутнасьці рэвалюцыйнай сітуацыі ён можа мець толькі прапагандысцкае значэньне, што ня выключае магчымасьці набыцьця ім актуальнага значэньня ў умовах барацьбы з фашызмам.

Як і лёзунг Чырвонай гвардыі, лёзунг пралетарскай міліцыі зьяўляецца заклікам партыі да пралетарскіх мас, а не да буржуазных урадаў.

Толькі ў краінах з сацыял-дэмакратычнай большасьцю ў масах і ў парляманце, пры наяўнасьці сацыял-дэмакратычнага ўраду, патрабаваньне аб стварэньні пралетарскай міліцыі павінна быць прад'яўлена ўраду. Але кумуністы не павінны ашукваць сябе наконт магчымасьці рэалізацыі гэтага патрабаваньня—значэньне яго будзе толькі ў выкрыцьці перад масамі сапраўднага твару кіруючай сацыял-дэмакратыі.

Гэтыя лёзунгі адначасова складаюць аснову камуністычнай праграмы рэвалюцыянізаваньня буржуазных армій—абавязковай умовы іх дэзарганізацыі.

Аб'ектыўныя прадпасылкі для пасьпяховага разгортваньня гэтай працы ствараюцца рукамі самой буржуазеі.

Камуністы ня могуць і не павінны пагэтаму весьці барацьбу супроць мілітарызацыі мэтадамі і аргумэнтамі «левых» сацыял-пацыфістаў (Ленсбэры, Брэйльсфорд і інш. з Незалежнай Рабочай партыі), прапагандаю індывідуальнага байкоту вайсковай службы ці шляхам абстрактнай прапаганды разбраеньня наогул. «Жадаючыя, каб больш ня было вайны, павінны адмовіцца ўдзельнічаць у любой вайне, кім-бы яна ні была распачата»,—гэта заява Ленсбэры—лепшы прыклад тых „фраз“, на вудачку якіх не павінны паддавацца рэвалюцыянэры.

Гэтай вельмі небясьпечнай форме пацыфізму камуністы супроцьстаўляюць словы Леніна, укладзеныя ім у вусны пралетаркі, якая зьвяртаецца да свайго сына з парадай:

«Ты вырасьцеш хутка вялікі. Табе дадуць стрэльбу. Бяры яе і вучыся добра вайсковай справе. Гэта навука неабходна для пралетарыяў не для таго, каб страляць супроць сваіх братоў, рабочых іншых краін, а для таго, каб змагацца супроць буржуазеі сваёй уласнай краіны, каб пакласьці канец эксплёатацыі, жабрацтву і войнам, ня шляхам добранькіх пажаданьняў, а шляхам перамогі над буржуазеяй і абязброеньня яе» («Аб лёзунгу разброеньня»).

У гэтым зьмяшчаецца вычэрпваючы адказ на запытаньне, як камуністы вядуць барацьбу супроць масавай мілітарызацыі.

Але ў той-жа час камуністы ня могуць і не павінны выступаць у якасьці дапаможнікаў буржуазеі ў справе мілітарызацыі мас, скажам, патрабаваць увядзеньня ўсеагульнай воінскай павіннасьці ў дзяржавах з наёмнай арміяй (Нямеччыне ці Англіі), хоць-бы гэта і палягчала рэвалюцыйную працу ў войсках.

Такая лінія вядзе аб'ектыўна да сацыял-імпэрыялізму, будучы няпрыкрытым выяўленьнем правага ўхілу.

Гэта даводзіць пазіцыя нямецкіх правых, выкладзеная ў «программе действия» Г. Брандлера: «...Камунисты должны в настоящее время агитировать за всеобщую воинскую повинность в форме, облегчающей рабочим задачу использования против буржуазии вложенного в их руки оружия. Такой формой является милиция» («Коммун. Инт.» № 1, 1928 г. стар. 27). Гэта наскрозь апартуністычная прапанова атрымала належную ацэнку з боку палітбюро ЦК КПН: «Милиция и всеобщая воинская повинность—требования, рассчитанные на широкий «единый» фронт, охватывающий и значительную часть германской буржуазии, так как несомненно, что осуществление этого требования в буржуазной Германии, вопреки таящимся в ней возможностям агитации среди вооруженных сил, равносильно усилению германского империализма, сгущению опасности империалистической войны и, в особенности, интервенционистской войны против СССР» (там жа стар. 45-46).

Нарэшце, VI кангрэс рашуча асудзіў «сэктанцкія» тэндэнцыі ў антымілітарысцкай рабоце, знашоўшыя свой адбітак у спрэчках аб мэтазгоднасьці рэвалюцыйнай работы ў наёмных арміях. Кангрэс прызнаў, што, ня гледзячы на вялікія аб'ектыўныя цяжкасьці работы ў наёмных арміях, сацыяльны склад іх у пераважнай большасьці (беспрацоўныя пралетары, сялянская беднята) стварае дастатковую базу для ўкараненьня камуністычнага ўплыву ў салдацкія масы, і камуністы не павінны баяцца работы ў гэтых арміях. Відавочна, што гэта пастанова поўнасьцю адпавядае ленінскай тактыцы выкарыстаньня ўсіх магчымасьцяй для заваёвы мас.

У сваёй рабоце ў арміі камуністы ні ў якім разе ня могуць адмовіцца ад патрабаваньняў рэформ у вайсковай справе, ад высоўваньня і падтрыманьня так званых дэмакратычных частковых патрабаваньняў. Але прынцыповае значэньне гэтых патрабаваньняў у вуснах камуністаў у сучасную эпоху ў корані адрозьніваецца ад іх значэньня ў умовах дэмакратычнай рэвалюцыі: іх мэта—не дэмакратызацыя буржуазнай арміі пры захаваньні яе баяздольнасьці, а стварэньне прадпасылак для яе разлажэньня.

Камуністы абавязаны пагэтаму высоўваць і падтрымліваць ня любыя дэмакратычныя патрабаваньні (патрабаваньні рэформ высоўваюць і сацыял-дэмакраты ў мэтах узмацненьня буржуазных армій), а толькі такія, якія пры даных канкрэтных умовах спрыяюць разьвязваньню клясавай барацьбы ўнутры арміі, збліжэньню салдат з рабочымі і палягчаюць мабілізацыю салдацкіх мас вакол лёзунгаў партыі.

Абавязковая ўвязка гэтых патрабаваньняў з канчатковымі лёзунгамі партыі зьяўляецца, такім чынам, абавязковым прынцыпам выразнай рэвалюцыйнай работы ў арміі.

Вышэйшым зьвяном рэвалюцыянізаваньня арміі, пры наяўнасьці непасрэдна рэвалюцыйнай сітуацыі, зьяўляецца лёзунг салдацкіх саветаў, які забясьпечвае вылучэньне з арміі рэвалюцыйных кадраў і іх падтрыманьне змагаючамуся за ўладу пралетарыяту.

Вось важнейшыя праблемы вайсковай работы камуністычных партый у лягеры імпэрыялізму.

Характарыстыка пабудовы арміі пераможнага пралетарыяту дадзена VI кангрэсам і ў праграме Камінтэрну і ў тэзісах, выходзячы з аналізу сусьветна-гістарычнага вопыту вайсковага будаўніцтва УсеКП(б).

Тэзісы падкрэсьліваюць, што лёзунг Чырвонай арміі, як дзяржаўнай вайсковай арганізацыі пануючага пралетарыяту, можа высоўвацца рабочай клясай толькі пасьля зацьверджаньня ім сваёй дыктатуры. У сваю чаргу, сама Чырвоная армія па меры разгортваньня працэсу сацыялістычнага будаўніцтва, паступова разгортваецца ў бок клясавай міліцыі, ад якой трэба, аднак, адрозьніваць баявыя лёзунгі міліцыі пэрыяду барацьбы пралетарыяту за ўладу.

Але больш-менш поўнае ажыцьцяўленьне міліцыйнага прынцыпу ў яго чыстым выглядзе будзе магчымым толькі пасьля перамогі пралетарыяту ў шэрагу капіталістычных дзяржаў, у працэсе зьнішчэньня клясаў і адміраньня дзяржавы.

А. Гэронімус.

Да 11-е гадавіны Чырвонае Арміі.

Лёзунгі ЦК УсеКП(б)

1. Імпэрыялісты рыхтуюць новую крывавую разьню за новы перадзел сьвету. Пралетары і працоўныя ўсяго сьвету—усе пад сьцяг Камінтэрну, адзіным фронтам на барацьбу супроць імпэрыялістычных войнаў!

2. Небясьпека імпэрыялістычнага нападу на СССР расьце. Рабочыя і сяляне, узмацняйце абараназдольнасьць краіны для абароны Савецкага Саюзу!

3. Зь чырвонаармейцамі гутараць і ўзгодненымі шэрагамі будаўнікі новага быту!

4. Пралетары ўсяго сьвету, гуртуйце адзіны фронт супроць імпэрыялізму, супроць вайны, на абарону Саюзу Саветаў!

5. Чырвоная Армія—узброены атрад сусьветнае рэвалюцыі.

6. Пакт Келёга—фігавы лісток, які прыкрывае імпэрыялістычныя планы новых войнаў.

7. Англійскія імпэрыялісты патрабуюць нападу на Савецкі Саюз. Байцы Чырвонае Арміі, будзьце гатовы да абароны Савецкага Саюзу!

8. Пралетары, пільна сачэце за падрыхтоўкай імпэрыялістычнае вайны!

9. Сацыял-дэмакраты—агентура імпэрыялістаў у рабочым руху. Вышэй сьцяг Камінтэрну!

10. У дзень сьвята 11-х угодкаў Чырвонае Арміі пралетары ўсяго сьвету вітаюць Чырвоную Армію!

11. Пралетарская рэвалюцыя на Захадзе і сацыялістычнае будаўніцтва ў Саюзе—адзіны фронт барацьбы супроць капіталізму!

12. Важная небясьпека—галоўная небясьпека на сучасным этапе. Бязьлітасна змагайцеся з правым ухілам!

13. Нізкі паклон чырвонаармейцам, якія змагаюцца на фронце сацыялістычнага будаўніцтва!

14. Рабочыя і сяляне, узмацняйце абараназдольнасьць краіны Саветаў!

15. Прагульшчыкі, пьяніцы і лайдакі—памочнікі ворагаў рабочае клясы!

16. Чырвоная Армія—узброеная ахова дыктатуры пралетарыяту!

17. Кулак, нэпман і бюракрат—ворагі будаўніцтва сацыялізму!

18. Кулак—саюзьнік і прыхвасень сусьветнага імпэрыялізму.

19. Дэмабілізаваныя чырвонаармейцы, будзьце ў першых шэрагах будаўнікоў сацыялізму ў вёсцы!

20. Пралетары і працоўныя вёскі, будзьце пільнымі!

21. Узмацняйце абароназдольнасьць Саюзу. Уступайце ў шэрагі ТДА-Авіяхіму!

22. Нізкі паклон нашаму тылу і фронту, які ўзгадаваў Чырвоную Армію!

23. Індустрыялізацыя краіны—база тэхнічнага ўзмацненьня Чырвонае Арміі!

24. Індустрыялізацыя краіны—база абароназдольнасьці Савецкага Саюзу!

25. Пралетары, палітычная праца ў Чырвонай Арміі мацуе рабочую дысцыпліну!

26. Рабочы, батрак і бядняк, дапамагайце Чырвонай Арміі ў барацьбе з кулаком!

27. Чырвоная Армія рыхтуе сьвядомых будаўнікоў сацыялізму!

28. Ленінскі камсамол—рэзэрв Чырвонае Арміі!

29. Рабочыя і сяляне, вучыцеся ваеннай справе!

30. Рабочыя і сяляне, дапамагайце ТДА-Авіяхіму!

31. Да 11-х угодкаў Рабоча-Сялянскае Чырвонае Арміі ўмацуем абарону СССР!

32. Рабочы, будуй і ўзмацняй чырвоную авіяцыю і хімію!

33. Рабочыя і сяляне, узмацняйце шэрагі ТДА-Авіяхіму, выхоўвайце абаронцаў Савецкага Саюзу!

34. Рабочыя і сяляне Саюзу Саветаў, шлеце прывітаньне Чырвонай Арміі!

35. Пралетарыят Саюзу Саветаў і турботы аб Чырвонай Арміі!

36. Камсамольцы, рыхтуйцеся да абароны Савецкага Саюзу!

37. Узмоцненае рабочае шэфства—залог агульнага ўзмацненьня Чырвонае Арміі!

38. Камуністы, будзьце ў першых шэрагах абаронцаў Савецкага Саюзу!

39. Чырвоная Армія—школа для працоўных!

40. Чырвонаармеец—будаўнік калгасаў!

41. Дэмабілізаваныя чырвонаармейцы—будаўнікі сацыялізму ў вёсцы!

У ЛІТВЕ.

Літва і пратакол т. Літвінава.

Рыжскае «Сегодня» паведамляе, што Літва ўдзельнічае ў пратаколе Літвінава і што гэты пратакол будзе ратыфікаваны ўсімі дзяржавамі, якія яго падпісалі.

Арышты палякаў.

«Слово» (№ 39) паведамляе, што ў Літве арыштавана некалькі палякаў за антыдзяржаўную дзейнасьць. Арыштаваныя абвінавачваюцца ў сувязі з Польшчай.

Напад шаўлісаў на польскі маёнтак.

«Дзеньнік Віл.» (№ 37) паведамляе, што група літоўскіх шаўлісаў напала на маёнтак Горкі, уласнасьць п. Ул. Гурэцкага, які знаходзіцца на літоўскім пагранічны ў раёне Вількаміра, моцна пабілі ўласьніка маёнтку і яго сына, забралі 4 кані і некаторыя цэнныя рэчы і ўцяклі.

Пажар палацу прэзыдэнта

У палацы прэзыдэнта Літвы Сьмятоны 14 лютага выбух пажар. Агонь удалося зьліквідаваць толькі пасьля некалькіх гадзін. Страты ад пажару вельмі значныя.

Паразуменьне літоўскай хадэцыі з Вальдэмарасам.

У Коўні адбываюцца перагаворы паміж хадэцыяй і Вальдэмарасам. Хадэцыя патрабуе ўдзелу ва ўрадзе. Вальдэмарас згодны на некаторыя ўступкі.

Вулічныя непарадкі ў Коўні.

15 лютага студэнты коўненскага ўнівэрсытэту зладзілі дэманстрацыю. Паліцыя разагнала дэманстрантаў. Арыштавана некалькі студэнтаў.

Упаў вялікі мэтэор.

«Слово» (№ 39) паведамляе, што выкрыта месца ўпадку вялікага мэтэору, які, спадаючы тыдзень таму назад, выклікаў сэнсацыю ў пагранічных паветах Польшчы, Латвіі і Літвы. Мэтэор упаў на тарфяных налёх в. Шуконс, Біржанскага пав. Вялічыня яго і форма нагадвае вялікі дом. Ня гледзячы на таўшчыню сьнегу і замёрзлую зямлю, мэтэор да паловы зарыўся ў зямлю.

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

ПЕРАБРАНЫ 1324 СЕЛЬСАВЕТЫ.

Перавыбары сельскіх саветаў скора скончацца. Ужо перавыбрана 1324 сельсаветы.

На выбарах выбаршчыкі складалі 58,6 проц. усяго ліку выбаршчыкаў. Жанчын на выбарах складала 42,5 проц. У мінулым годзе агульная колькасьць выбаршчыкаў складала 46,6 проц. і жанчын—26,4 проц.

Усяго абрана 39.991 член. сельсавету; з іх 19,4 проц. жанчын.

У мінулым годзе апошніх было ў складзе сельсаветаў толькі 7,2 проц.

Сярод абраных 8,7 проц. камуністаў і 8,6 проц. камсамольцаў.

Члены новаабраных сельсаветаў па нацыянальнасьці падзяляюцца наступным чынам: беларусаў—81 проц., яўрэяў—3,1 проц., расейцаў—1,7 проц., палякаў—2,8 проц. і іншых—1,3 проц.

Пачаліся выбары Гомельскага гарсавету.

Гомель, 21-2. 16 лютага распачаліся перавыбары гарсавету. Гэты дзень быў сьвятам для ўсіх працоўных. Гомель быў сьвяточна ўбраны. У горадзе чуліся гукі аркестраў.

На пачатак гэтых сходаў была арганізавана шырокая кампанія. Выбары праходзяць пры вялікай актыўнасьці выбаршчыкаў.

73 процанты яўкі на выбарчыя сходы.

Актыўнасьць выбаршчыкаў на сходах выявілася 73,9 проц. Жанчын на сходах было 61,2 проц.

Мазыршчына.

Нешта робіцца, але недастаткова.

(Ліст з Мазыра).

З дакладу гарадзкой камісіі відаць было, што яна нешта робіць, але недастаткова. За час яе існаваньня было праведзена 3 пасяджэньні, была склікана нарада камсамольскага актыву, нарада дэлегатак жаночага аддзелу, прафактыву, нарада бюро сэкцыі.

Кожная сэкцыя вылучыла свайго карэспандэнта і чатыры таварышы ўжо напісалі аб працы іх сэкцыі, і на бліжэйшым пленуме гарсавету гэта пытаньне будзе стаяць асобна.

У насьценных газэтах ужо пачынаюць зьяўляцца артыкулы аб працы кожнай сэкцыі. Прафсаюзы яшчэ ў гэтай справе мала чаго зрабілі.

Зусім сьпіць Калінкавіцкая гарадзкая камісія, мабыць яе зусім няма, ніякіх нарад не праводзілася, ні камсамольскага актыву, ні жаночага, ні селькораў няма.

Іншыя раёны, мабыць гледзячы на Калінкавічы таксама сьпяць, пара абудзіцца.

На праведзеньне конкурсу Мазырскі АВК адпусьціў 400 руб., дзе мяркуецца даць прэміі лепшаму сельсавету—трыер, лепшай сэкцыі гарсавету—радыё-прыёмнік і карэспандэнтам па камплекту твораў Леніна.

Яўхім.

Працоўныя зацікаўлены касамі ашчаднасьці.

Гомель, 21-2. Падрыхтоўка да двухтыднёвіка зьберажэньняў у разгары. Ашчадныя пункты распачалі працу па вярбоўцы ўкладчыкаў.

У акрузе намячаецца да 1-га красавіка ўцягнуць новых укладчыкаў і павялічыць суму ўкладаў на 300 тысяч рублёў.

Веткаўская каса ашчаднасьці ўжо ўцягнула 130 новых укладчыкаў, а Добруская—100.

Слаба разгортваецца падрыхтоўка на прадпрыемствах. Некаторыя мясцкомы лічаць, што гэтая праца выключна фінорганаў, а некаторыя чакаюць абежніка ад саюзных арганізацый. Між тым, самі працоўныя выказваюць вялікую зацікаўленасьць да касы ашчаднасьці. Так, напр, у акрземаддзеле быў праведзен агляд працы ашчаднага пункту. Выяўлена шмат недахопаў, якія зараз зьнішчаюцца.

Чакаем агіт-самалёту.

Мазыр, 21-2. Пры акруговым савеце ТДА-Авіяхіму арганізавана спэцыяльная камісія для спатканьня маючага прыляцець агіт-самалёту. Камісія складаецца з прадстаўнікоў АК КП(б)Б, АК ЛКСМБ, АПБ, АВК і г. д.

Мэта гэтай камісіі—наладзіць спатканьне гэтаму самалёту. Ужо шукаецца месца, дзе самалёт мог-бы спыніцца ў горадзе.

Падрыхтоўка да гэтай працы ідзе ўзмоцненым тэмпам. Працоўныя Мазыршчыны чакаюць прылёту агіт-самалёту.

С.

Б'ем прыватніка.

(М-ка Любонічы, Бабруйскай акр.).

Нядаўна Любоніцкім спажывецкім таварыствам у маст. Любонічах была адчынена крама для продажы кніг, розных вучнёўскіх прылад, партрэтаў, мадакамэнтаў і інш.

Да гэтага часу гэтымі неабходнымі рэчамі гандлявалі прыватныя любоніцкія гандляры зьдзіраючы каштоўнасьць у два разы больш. Цяпер прыватныя гандляры на другім пляне, бо ў кнігарні кааперацыі магчыма танна набыць усё.

Клімовіч Янка.

Арганізавалі і... заснулі.

(Любоніцкі с.-с., Бабруйскага р-ну).

Увосень мінулага году шэфамі ў в. Уласавічах была арганізавана ячэйка ТДА-Авіяхіму. У ячэйку адразу запісалася 25 перадавых сялян і камсамольцаў. Запісаліся... атрымалі білеты і на гэтым ўся праца і скончылася. Шэфы ня ведаюць нічога аб ячэйцы, бо... даўно ня былі ў вёсцы. А сябры ня ведаюць сваіх кіраўнікоў...

А не перашкаджала-б каму належыць зварушыць заснуўшых і паставіць працу ў ячэйцы ТДА-Авіяхіму.

Усевалод Блакітны.

Напярэдадні ўпарадкаваньня мястэчак.

Гомель, 20-2. У мэтах гаспадарчага ўпарадкаваньня мястэчак акругі распачата абсьледаваньне 10 мястэчак.

Будуць абсьледаваны мястэчкі: Лоеў, Чачэрск, Горваль, Добруш, Хойнікі, Брагін, Паддабранка і інш.

ХЛЕБАЗАГАТОЎКІ НА БАБРУЙШЧЫНЕ.

Характарызуючы працу асобных загатавіцельных арганізацый, трэба сказаць, што лепей за ўсіх праводзіць сваю загатавіцельную работу слуцкае аддзяленьне Белкаапсаюзу. Па загатоўкам збожжа за сьнежань месяц яно перавысіла сваё месячнае заданьне на 171 проц. і па памольнаму збору—на 11 проц.

Усьлед за ім па якасьці загатавіцельнай работы ідзе Акрсаюз спажывецкай кааперацыі. Ён выпаўніў сваё заданьне па загатоўкам збожжа з перавышэньнем на 30 проц. Кепска ідзе загатавіцельная праца ў апараце Акрсельсаюзу. Тут выпаўненьне сьнежаньскага заданьня па збожжу дасягнула толькі 67 проц., і зусім кепска вядзе загатавіцельную работу Саюзхлеб, які ледзь ледзь выканаў 24 проц. хлебазагатавіцельнага пляну на сьнежань месяц.

У сучасны момант магчыма падвесьці вынікі хлебазагатавіцельнай працы па акрузе за першую палову загатавіцельнага сэзону. На 1 студзеня 1929 году Бабруйшчына павінна была загатовіць 45 проц. агульнай гадавой сумы збожжапрадуктаў або: збожжа 3321 тону; памольнага збору 5177 тон, і лёна-семя—600 тон. Загатоўлена-ж да 1 студзеня збожжа 2363 тоны або 32 проц. гадавога заданьня, памольнага збору—3068 тон або 43 пр., і лёнасемя—1306 тон або усе 100 проц. гадавога заданьня.

Па загатоўкам збожжа на першым пляне ідуць Клічаўскі, Старобінскі, Парыцкі, Чырвона-Слабодзкі і Жлобінскі раёны, якія выканалі сваё заданьне з перавышэньнем. Глускі, Свіслацкі і Стара-Дароскі раёны выпаўнілі толькі 35-36 проц. гадавога хлебазагатавіцельнага пляну і раёны Рагачэўскі, Слуцкі, Бабруйскі і Асіповіцкі цягнуцца ў хвасьце.

Па загатоўкам лёнасемя на першым месцы стаіць Старадароскі раён, які даў перавышэньне выпаўненьня на 122 процанты.

Такое пасьпяховае правядзеньне загатовак па лёнасемю тлумачыцца тым, што плянавыя лічбы па гэтаму віду загатовак дадзены менш рэальнай магчымасьці, а пагэтаму прапанована мейсцам не паслабляць далей загатовак лёнасемя.

Аналіз хлебазагатавіцельнай работы на Бабруйшчыне, якая праведзена да гэтага часу, паказвае, што ня ўсе загатавіцельныя ячэйкі з аднолькавай сур'ёзнасьцю адносяцца да хлебазагатавіцельнай працы. Пагэтаму Інспэктарыятам гандлю праводзіцца цяпер абсьледаваньне працы загатавіцельных ячэек з мэтай выяўленьня іх працаздольнасьці і ініцыятывы ў гэтай справе.

Хібным зьявішчам хлебазагатавіцельнай работы на Бабруйшчыне трэба прызнаць слабы кантроль на мясцох за выпаўненьнем млынарамі дагавораў аб памольным зборы. Млынары і да гэтага часу яшчэ ўхіляюцца ад здачы памольнага збору. Ёсьць факты, што млынары ўмыслова паніжаюць якасьць зярна, якое належыць здачы па дагавору, падсыпаючы ў яго субар, авёс, ячмень і г. д.

А. Д.

ПАСТАНОВА АБ'ЯДНАНАГА ПАСЯДЖЭНЬНЯ ПРЭЗЫДЫУМУ ЦКК КП(б)Б І КАЛЕГІІ НК РСІБ

ПА ПЫТАНЬНЮ АБ ЧЫСТЦЫ САВЕЦКАГА АПАРАТУ АД 18-II 1929 г.

Усім установам, якія абавязаны ўвесьці працоўныя сьпісы на служачых, поўнасьцю закончыць гэта ў працягу месячнага тэрміну.

НК працы і яго органам на мясцох правесьці праверку выкананьня з прыцягненьнем да адказнасьці кіраўнікоў тых устаноў, у якіх ня будзе поўнасьцю закончана ўвядзеньне працоўных сьпісаў.

Абавязаць Наркаматы і рэспубліканскія (цэнтральныя) органы разам з прафсаюзамі распрацаваць пытаньне аб арганізацыі па БССР шэрагу вучэбна-практычных курсаў для тэрміновай падрыхтоўкі на іх рабочых, сялян і беспрацоўных, маючы на ўвазе як тэрміновую падрыхтоўку вылучэнцаў на адказную работу, так і падняцьце кваліфікацыі тэхнічных працаўнікоў з беспрацоўных.

Распрацоўку гэтых пытаньняў з прадстаўленьнем поўнага і дакладнага праэкту ажыцьцяўленьня ўсім ведамствам закончыць у працягу аднаго месяца.

Старшыня ЦКК і Нарком РСІ БССР КАЛНІН.

ЛЁЗУНГІ ЦК КП(б)Б

да Міжнароднага Жаночага Камуністычнага Дню 8-га сакавіка 1929 году.

1. Пралеткі ўсіх краёў, пад ленінскім сьцягам Камінтэрну,—наперад да сусьветнага Кастрычніка, які несе поўнае вызваленьне жанчынам!

2. Працоўныя жанчыны ўсіх краін, дапамажыце барацьбе саветаў за мір, за ўсеагульнае і поўнае разброеньне!

3. Работніца і сялянка, вучыся абараняць заваёвы Кастрычніка, узмацняй абарону СССР!

4. Прэч пацыфізм, які ўсыпляе клясавую пільнасьць рабочых мас. Пралетары ўсіх краін, у баявыя рады за сапраўдны мір!

5. Пралетаркі ўсяго сьвету, стройцеся ў адзіны фронт няўхільнае барацьбы супроць імпэрыялізму, супроць боек, за Рэспубліку Саветаў!

6. Мацней сувязь з работніцамі, батрачкамі і сялянкамі Заходняй Беларусі і Польшчы!

7. Работніца, ідзі ў партыю Леніна, яна пераможна вядзе нябе да сацыялізму!

8. Ажывім саветы, уздымем праз іх творчыя сілы працоўных жаночых мас для будаўніцтва сацыялізму!

9. Сьмялей вылучайце работніц, батрачак і сялянак на кіраўнічую працу!

10. За сацыялістычную рацыяналізацыю, за вытворчую дысцыпліну. Работніца, будзь наперадзе!

11. Работніца! Праз удзел у вытворчых нарадах вучыся кіраваць прадпрыемствам!

12. Рабкоркі, селькоркі! Вазьмеце пад абстрэл бюракрата, нэпмана і кулака. Дайце адпор папоўскаму дурману!

13. Работніцы, вызваленай Кастрычнікам, цяжкасьці ня страшны. Прэч з дарогі ўсіх, хто ўносіць хістаньні ў пралетарскія рады. Да пабеды камунізму, наперад!

14. Прыстасуем работу бытавых устаноў да абслугоўваньня работніц на час не грамадзкае работы. Выгадуем новыя кадры работніц на кіраўнічую работу!

15. За ўзьняцьце ўраджайнасьці, за сацыялістычную перабудову вёскі. Сялянка, будзь наперадзе!

16. Дэлегатка вёскі, будзь застрэльшчыкам у справе ўзьняцьця ўраджайнасьці і падняцьця прадукцыйнасьці сельскае гаспадаркі!

17. Працоўныя жанчыны гораду і вёскі! Арганізуйце збор попелу для ўгнаеньня сялянскіх палёў!

18. Ліквідуем аграномічную няпісьменнасьць. Даб'ёмся агранамізацыі шырокіх мас працоўных сялянак. Забясьпечым рост ураджайнасьці нашых палёў, пашырым пасяўную плошчу на 3 проц., за стопроцантную ачыстку насеньня!

19. Вышэй уздымем актыўнасьць бядняччкі і батрачкі. З'арганізуем іх наўкола партыі і саветаў для барацьбы з кулаком!

20. Сялянка, ідзі ў кааперацыю, дапамажы будаваць калектыўную гаспадарку ў вёсцы!

21. Сялянка, арганізацыяй новых калгасаў—мацней удар па цэпкіх лапах кулака!

22. Бязьлітасная вайна косаснасьці, няувагі к патрэбам працоўных жаночых мас!

23. Бязьлітасная вайна някультурнасьці, цемры, бруду. Абвесьцім культурны паход у быт!

24. Ліквідуем няпісьменнасьць. Уздымем культурнасьць і кваліфікацыю работніц і сялянак, забясьпечым краіну новымі кадрамі актыўных будаўнікоў сацыялізму!

25. За інтэрнацыянальнае выхаваньне работніц і сялянак, абвесьцім жорсткую барацьбу шавінізму і антысэмітызму!

У Савеце Народных Камісараў БССР.

20-га лютага адбылося чарговае пасяджэньне Савету Народных Камісараў БССР пад старшынствам тав. М. М. Галадзеда. На гэтым пасяджэньні разам з іншымі былі разгледжаны наступныя пытаньні.

АБ КІНОФІКАЦЫІ БССР.

СНК заслухаў даклад загадчыка Белдзяржкіно тав. Галкіна аб разьвіцьці кіносправы ў БССР і дзейнасьці Белдзяржкіно.

Белдзяржкіно распачало фактычна сваю дзейнасьць з студзеня 1925 г. і зьяўляецца самай маладой кіно-арганізацыяй у СССР. За 4 гады існаваньня ў працы Белдзяржкіно ёсьць значныя дасягненьні. Створан шэраг нацыянальных фільмаў («Лясная Быль», „Кастусь Каліноўскі“, «Песьня вясны» і інш.), арганізавана ўласная вытворчая база—кіно-фабрыка ў Ленінградзе. Праводзяцца мерапрыёмствы па выхаваньню беларускіх кваліфікаваных мастацка-вытворчых сіл праз пасылку ў рэжысэрскія аддзяленьні Дзяржаўнага Кіно-Тэхнікуму ў Маскве, праз практычны стаж асыстэнтаў-кансультантаў на кіно-фабрыцы Белдзяржкіно і г. д. Значна пашырылася з моманту арганізацыі Белдзяржкіно кіносетка як у горадзе, так і ў вёсцы. Калі ў 1925 г. было 53 стацыянаркі і 3 кіно-перасоўкі, то зараз мы маем 204 стацыянаркі і 170 кіно-перасовак. Белдзяржкіно зараз мае ўласных 11 кіно-тэатраў. Да гэтага часу Белдзяржкіно выпушчана 16 кіно-фільмаў. Некаторыя кіно-фільмы, як: „Лясная Быль“, „Кастусь Каліноўскі“ і інш. карыстаюцца значным посьпехам не толькі ў СССР, але і за межамі (у Нямеччыне, Літве, Латвіі) і інш.

Пяцігадовым пэрспэктыўным плянам разьвіцьця кіно-справы ў БССР прадугледжваецца пашырэньне кіно-сеткі як у горадзе, так і па вёсцы. Да канца пяцігодзьдзя прадугледжваецца арганізаваць не менш 3-х кіно-перасовак і па адной стацыянарнай кіно-ўстаноўцы на кожны раён. Гэтым плянам таксама прадугледжваецца кінофікацыя школ, будаўніцтва кіно-тэатраў у рабочых раёнах, пабудова ўласнай кінофабрыкі на тэрыторыі БССР, выпуск цэлага шэрагу фільм і г. д.

СНК таксама зацьвердзіў вытворчы плян Белдзяржкіно на 1928-29 г. Гэтым плянам прадугледжваецца сканчэньне пастаноўкі 3-х мастацкіх фільмаў, пачатых у мінулым годзе, пастаноўка 8 новых мастацкіх карцін і 4 культур-фільм і бягучая хроніка. Намячаецца пракат 167 кіно-фільм вытворчасьці СССР, у тым ліку 50 культур-фільм, пракат некаторых замежных мастацкіх кіно-фільм. Намячаецца рэалізаваць 6 мастацкіх кіно-фільм уласнай вытворчасьці і 3 культур-фільм. Вытворчым плянам прадугледжваецца таксама і гандаль кіно-фото-таварамі.

У зьвязку з тым, што разьвіцьцё кінофікацыі ў гарадох патрабуе пабудовы новых будынкаў для кіно і рамонту існуючых, Белдзяржкіно запрапанавана распрацаваць і ўнесьці на разгляд у Дзяржплян праэкт новага кіно-будаўніцтва, а таксама рамонту існуючых кіно-тэатраў. З мэтаю паступовага пераводу сеткі кіно-перасовак на самааплату і ўрэгуляваньня гаспадарчага кіраваньня гэтаю справаю, НК Асьветы запрапанавана згуртаваць усю сетку кіноперасовак у спажывецкай кааперацыі і ўскласьці на Белдзяржкіно абслугоўваньне гэтай сеткі адпаведнымі кіно-фільмамі.

Надаючы вялізарнае значэньне справе кінофікацыі, Савет Народных Камісараў утварыў спэцыяльную камісію для распрацоўкі дырэктыў у далейшай працы Белдзяржкіно і запрапанаваў камісіі падаць свае прапановы да наступнага пасяджэньня СНК.

НАЗНАЧЭНЬНІ.

СНК накіраваў у прэзыдыум ЦВК на зацьверджаньне праэкт пастановы аб аслабаненьні тав. Элькінда і Віленстовіча ад абавязкаў намесьнікаў Народнага Камісара РСІ і аб назначэньні т. Конанава—першым намесьнікам Народнага Камісара РСІ і тав. Рыскіна—другім намесьнікам Наркома РСІ.

СНК пастанавіў аслабаніць тав. Элькінда ад абавязкаў члена Падрыхтоўчай Камісіі СНК і назначыў тав. Конанава членам Падрыхтоўчай Камісіі СНК.

СНК таксама зацьвердзіў склад Калегіі пры Народным Камісарыяце Рабоча-Сялянскай Інспэкцыі ў складзе 9-ці таварышоў.

НА ПЕРАВЫБАРАХ МЕНГАРСАВЕТУ.

Дайце кватэры рабочым.

(Сход у гарбарні «Бальшавік»).

Чацьвер, 21 лютага, рабочыя і служачыя гарбарні «Бальшавік» абвясьцілі сьвятам—у гэты дзень праводзіліся перавыбары гарсавету — пастанавіўшы замест гэтага дню адпрацаваць бліжэйшую нядзелю.

Гэта было сапраўдным сьвятам. Стройнымі шэрагамі выступалі калёны рабочых па вуліцах г. Менску накіроўваючыся да клюбу Карла Маркса.

Чырвань палотнішчаў з лёзунгамі, гукі бадзёрай музыкі, рухавыя постаці дэманстрантаў разварушылі, нібы ўлілі юнацкі запал у сонна-млявы настрой зімовай, золкай вуліцы. Наперадзе атрад ТДА-Авіяхіму. Як у часе небясьпекі, так і зараз на фронце мірнага будаўніцтва ідзе ён першым, зьяўляючыся найлепшым сымбалем таго, што рабочыя масы павінны быць заўсёды першымі як пры абароне краіны, так і на фронце савецкага будаўніцтва.

Вялікая заля клюбу адразу напаўняецца да адказу. Зьявілася на сход 87 проц. выбаршчыкаў.

Бяз усялякіх адцяжак пачынаецца дзелавая частка сходу. Уносяцца крытычныя прапановы; усе прысутныя перажываюць важнасьць моманту і ня выступаюць з пустымі пытаньнямі. Галоўная ўвага звярачваецца на жыльлёвае будаўніцтва.

Новы склад гарсавету павінен рашуча ўзяцца за кватэрнае будаўніцтва і наогул за паляпшэньне кватэрнага быту—вось аб чым пераважна гаварылі выступаўшыя прамоўцы.

Пад знакам 100 проц. актыўнасьці.

(Завод «Красная Заря»).

Невялічкі клюб рабочых заводу «Красная Заря» перапоўнен. Сёньня там адбываецца першы выбарчы сход Менгарсавету.

На сход зьявіліся амаль усе рабочыя заводу. З 194 рабочых прышло 176 чал.

Тав. Пятрухін—сакратар завадзкой партыйнай ячэйкі—чытае наказ новаму гарсавету. Слухаюць уважліва. Але калі пачаліся папраўкі і дабаўленьні да наказу, аўдыторыя ажывілася.

Адзін за другім выступалі рабочыя, абмяркоўваючы кожны пункт да наказу. Асабліва актыўны былі работніцы.

— Дайце мне слова,—хвалявалася адна работніца,—хачу дабавіць да наказу вось што: неабходна пашырыць сетку дзіцячых садоў, асабліва ў рабочых раёнах. Шмат выступаўшых гаварылі аб патрэбах рабочых іх заводу і акраіны. У наказ так і запісалі:

— Узмацніць працу па паляпшэньню дабрабыту рабочых пасёлку „Камінтэрн“ шляхам правядзеньня водаправоду, каналізацыі і электрыфікацыі.

— Перабрукаваць вуліцу Лекерта II да чыгункі.

— Зрабіць студні на акраінах гораду—Серабранцы і Людаманце.

Спрэчкі былі доўгія, шмат было дабаўленьняў.

Выказалася звыш 40 чал.

У Меншчыне скончыліся перавыбары сельсаветаў.

15 лютага ў Менскай акрузе скончыліся перавыбары сельскіх і местачковых саветаў. Паводле даных Менакрвыканкому, у перавыбарах сельсаветаў прымала ўдзел 61,9 проц. агульнай колькасьці выбаршчыкаў, з іх 44,9 проц. жанчын.

У перавыбарах местачковых саветаў прыняло ўдзел 68 проц. выбаршчыкаў, з іх жанчын 53,4 проц.

У сельсаветы абрана 6744 чал., з іх 19,8 проц. жанчын, 8,1 проц. камуністаў і 8,3 проц. камсамольцаў. У местачковыя саветы 409 чалавек, з іх 104 жанчыны, 83 камуністы і 57 камсамольцаў.

Вапна, попел і торф—сродкі для падвышэньня ўраджайнасьці.

Беларусь адрозьніваецца вялікім распаўсюджваньнем балот і перавагаю лёгкіх малаўраджайных глебаў. Каб ня прызнаць за сабою аграномічнае няпісьменнасьці, мы ня можам гэтыя глебы назваць кепскімі, памятаючы, што, наогул, няма кепскае глебы—бываюць толькі дрэнныя земляробы. Такімі дрэннымі земляробамі ў адносінах беларускае сялянскае гаспадаркі мы і былі да гэтае пары, бо ня ўмелі, а іншы раз проста не хацелі і не маглі быць у дастатковай меры настойлівымі, каб разумна выкарыстаць зямлю, калі было патрэбна выпраўляць яе кепскія якасьці і ўласьцівасьці.

Практыка земляробства нашых аграномічных ставцый, культурных гаспадарак і спэцыяльных балотных вопытных устаноў дае нам шмат прыкладаў магчымасьці весьці культурную і вельмі прыбытковую гаспадарку ў умовах БССР на землях ня толькі лёгкіх мінэральных, але нават і на тарфяных балотах. Гэтыя шматлікія прыклады гавораць за тое, што пры адпаведных тэхнічных прыёмах і ўнясеньні ў глебу неабходных, недастаючых ёй хімічных элемэнтаў у выглядзе ўгнаеньняў, можна аграмадныя неўраджайныя пяскі і балотныя масывы абярнуць ва ўраджайныя кармавыя і палявыя ўгодзьдзі.

Перадавыя ў сельска-гаспадарчых адносінах краіны сярэдняе і паўночнае Эўропы, як нам вядома, атрымліваюць найбольш багатыя ўраджаі на малаўраджайных ад прыроды глебах, будучы ў той-жа час у поўнай залежнасьці ад кліматычных умоў. Беларусь адносна клімату зьяўляецца шчасьлівым выключэньнем. Умовы надвор'я тут вельмі спрыяюць сельскай гаспадарцы, і, такім чынам, посьпех земляробства ў Беларусі цалкам залежыць ад тэхнічных і эканамічных фактараў, ад фактараў, падначаленых нашай волі. І ад нашага разуменьня гэтых сельска-гаспадарчых ісьцін тэхнічнага і эканамічнага парадку, уменьня нашага імі кіраваць, іх рацыянальна ўжываць і залежыць цалком дабрабыт і разьвіцьцё сельскае гаспадаркі.

Узьдзейнічаць на глебу шляхам ужываньня аграномічных правільных прыёмаў земляробства і выпраўляць недахопы гэтае глебы і яе кепскія якасьці ня так ужо цяжка. Для гэтага трэба ведаць глебу і разумець яе асаблівасьці ў адносінах да вільготнасьці, структуры і багацьця спажыўнымі сродкамі.

Асноўныя адмоўныя ўласьцівасьці беларускіх глебаў мінэральных і тарфяных—гэта беднасьць іх спажыўнымі для расьлін сокамі, слабая паглынаючая здольнасьць і недахоп арганічных матэрый для мінэральных і попельных матэрый—для тарфяных глебаў. **Гэтыя адмоўныя ўласьцівасьці могуць быць зьнішчаны ўнясеньнем у глебу ў патрэбнай колькасьці—вапны, попелу і торфу, ад якіх паляпшаецца якасьць глебы і аднаўляецца яе ўраджайнасьць.**

Вапны ў Беларусі ёсьць даволі значныя залежы. Хімізацыя сельскае гаспадаркі, якая разгортваецца, і дзейнасьць новаарганізаванага камітэту хімізацыі сельскае гаспадаркі пры СНКБ абяцаюць распрацоўку вапны для земляробства давесьці да зусім дастатковых разьмераў.

Вапна ў земляробстве для падзолістых тарфяных глебаў зьяўляецца абавязковай пры карэннай мэліарацыі гэтых земляў і павінна служыць асновай для рацыянальнае сыстэмы земляробства.

Нашы беларускія глебы па прыродзе кіслыя, надпадаюць сталаму прамываньню дажджавой вадой, а тым самым і вымываньню з іх каштоўных спажыўных матэрый. Залішняя кіслотнасьць у глебе стварае ўмовы лёгкага зруйнаваньня структурных элемэнтаў у глебавай масе, як запасу спажыўных пачаткаў, і прыводзіць пры лішку вільгаці да пераносу гэтых каштоўных элемэнтаў у больш глыбокія недаступныя для расьлін пласты глебы, ці грунтовыя воды.

Перашкодаю гэтаму адмоўнаму для сельскай гаспадаркі напрамку глебавых працэсаў можа служыць пэрыядычнае ўнясеньне ў такія глебы-падзолістыя і тарфяна-балотныя- вапны, якая нэйтралізуе кіслыя ўласьцівасьці глебаў, робячы іх зусім спрыяючым асяродкам для біолёгічнага жыцьця самае глебы і для вырошчваньня на ёй сельска-гаспадарчых расьлін.

Вапнаваньне ўжываецца на мінэральнай глебе супольна з гноем ці торфам і пры засеве канюшыны. У гэтых выпадках ёсьць поўная магчымасьць эканоміі натуральнага гною і іншых угнаеньняў. Лішніх доз унясеньня вапны ў глебу належыць асьцерагацца. Можна радзіць уносіць вапну раз у севазварот ці два, пры ўмове доўгае ратацыі севазвароту: раз—у паравым полі і другі раз перад пасевам канюшыны. Норма ўнясеньня—да 4-х-5-ці тон для цяжкіх і 2-3 тон для лёгкіх глебаў на гэктар. Форма ўжываньня вапны можа быць у выглядзе вільготнага размолатага вапняка.

Вапнаваньне тарфяных глебаў зьяўляецца вельмі карысным пры пачатку іх культуры, калі торф яшчэ сьвежы, з кіслымі ўласьцівасьцямі і яшчэ слаба разлажыўся. Вапнаваньне ў даным выпадку ў разьмеры да 4-5 тон на гэктар зьнішчае кіслыя ўласьцівасьці тарфяных глебаў, дапамагае больш хуткаму зруйнаваньню арганічнае матэрыі і хутчэйшаму давядзеньню торфу да сьпелае глебы з высокай ураджайнасьцю.

Попел, які так цэняць у земляробстве, зьяўляецца па сутнасьці ў умовах нашае сельскае гаспадаркі ўнівэрсальным угнаеньнем. Зьмяшчаючы ў сабе да 35-45 проц. вапны, 8-12 проц. калія і 4-5 проц. фосфарнае кіслаты ў форме лёгка растварымых солей—драўнінны попел па сутнасьці можа зьявіцца для ўсіх выглядаў нашых беларускіх глебаў—мінэральных і тарфяных—дасканалым угнаеньнем, і ў яго карысьці пры земляробстве ня можа быць ніякага сумненьня.

На тарфяна-балотных глебах попел у колькасьці 1—1 з пал. тоны на гэктар зусім замяняе дарагія каліфосфатныя ўгнаеньні, а на мінэральных глебах попел, прымешаны да гною, ці торфу, павялічвае прадукцыйнасьць гэтых глебаў і павышае значна ўраджай расьлін.

Дасканалыя вынікі дае попел пры яго ўжываньні, як павярхоўнага ўгнаеньня, на сенажацях і пашах.

Прызнаючы за попелам вельмі каштоўныя ўласьцівасьці, як угнаеньне ў сельскай гаспадарцы, і лічачыся з тым, што гэты прадукт нашага-ж мясцовага вырабу, як адкід гаспадаркі і фабрычна-заводзкае прамысловасьці, неабходна Камітэту Хімізацыі пры СНКБ ужыць самыя рашучыя меры да захаваньня попелу, як прадукту вялікай сельска-гаспадарчай каштоўнасьці, ва ўсіх гаспадарках і прадпрыёмствах, дзе памяшканьні апальваюцца дрывамі. Неабходна шляхам адпаведных урадавых загадаў абвесьціць попел, як прадукт дзяржаўнае манаполіі, і зьбіраць яго, а дзе трэба—скупляць і прадаваць адналькава з іншымі ўгнаеньнямі. Асаблівае прапаганды ўжываньня попелу ў сельскай гаспадарцы не патрэбна, бо насельніцтва належна ведае яго добрыя ўласьцівасьці для зямлі.

І, нарэшце, **торф** у якасьці ўгнаеньня можа адыграць у справе падняцьця сельскае гаспадаркі аграмадную ролю на глебах мінэральных, якія ўсе бяз выключэньня і ў любым геаграфічным пункце БССР адчуваюць патрэбу ў ужываньні вялікае колькасьці арганічнае матэрыі дзеля аднаўленьня іх ураджайнасьці.

Лепшая форма ўжываньня торфу ў любой колькасьці—гэта яго загатоўка на балоце і правядзеньне праз абору ў якасьці падсьцілу для жывёлы, ці праз добрае кампаставаньне з дамешкаю вапны ці попелу і паліўкаю гнойнай жыжай. Аб неабходнасьці і форме ўжываньня торфу ў сельскай гаспадарцы патрэбна яшчэ шырокая прапаганда сярод насельніцтва з навочнай дэманстрацыяй, у выглядзе вопыту, спосабу загатоўкі торфу, яго падрыхтоўкі і ўжываньня ў полі.

Саўкін.

САМАКРЫТЫКА—ПРАВЕРКА—КАНТРОЛЬ МАС.

ТРЭБА РАШУЧА ЧЫСЬЦІЦЬ САВЕЦКІ АПАРАТ АД БЮРАКРАТАЎ, ЧУЖЫХ І ВАРОЖЫХ ЭЛЕМЭНТАЎ І АД УСІХ НЯЗДОЛЬНЫХ ПРАВОДЗІЦЬ КЛЯСАВУЮ ЛІНІЮ КАМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ.

Руйнаваць—дык да канца!

(З сэрыі „Аршанскія выкрунтасы").

Нешта раз, пад'яжджаючы на слаўутым «Максіме» да Воршы, мне адзін з пасажыраў перадаў:

— Горад выкрунтасаў.

Пачнуўся гудок цягніка і голас майго калегі патануў у прывакзальнай сумятні. Людзі пачалі адзявацца, зьбіраць рэчы і сьпяшацца хутчэй выйсьці з вагону. Свайго дарожнага суседа, які так жорстка ахрысьціў Воршу, я болей ня бачыў.

Што гэта знача? Што за горад выкрунтасаў? Што ў ім надзвычайнага, асаблівага?—На свае ўласныя пытаньні адказу не знаходзіў. Хутка запамятаў і дзесяцігадзіннага—Менск—Ворша—суседа, і словы яго—«горад выкрунтасаў».

Толькі сёньня адна маленькая паперка прымусіла ўспомніць гэтыя словы. Пратакол пасяджэньня Аршанскага таварыства «Чырвоны Араты» бязумоўна ўвойдзе ў гісторыю гораду, як тыповы дакумэнт ня толькі выкрунтасаў, але і раскідваньня сялянскіх грошай не на вецер, і не ў Дняпро, а ў кішэні людзей, якія сядзяць за высокімі сьценамі папраўчага дому. Падамо поўнасьцю тэкст гэтага дакумэнту:

«Слухалі: **Адносіна сьледчага па важнейшых справах і Дняпросаюзу аб зьняцьці Скапца, старшыні таварыства з працы.**

Ухвалілі: зьняць.

Слухалі: Аб выдачы Скапцу выхадной дапамогі, як зьнятаму з працы сьледчай уладай.

Ухвалілі: выдаць месячны адклад у 120 руб.

Слухалі: заяву Мартынавай, якая знаходзіцца зараз у папраўчым доме аб выдачы ёй выхадной дапамогі.

Ухвалілі: выдаць.

Слухалі: аб выдачы атэстацыі Скапцу.

Ухвалілі: вызначыць камісію ў складзе старшыні мясцкому Гозмана, сяброў праўленьня Мартынавай і Кацелаўскага».

Давайце зробім аналіз гэтага дакумэнту з сэрыі «аршанскіх выкрунтасаў». Папершае—дакумэнт уводзіць у нармальнае логва, яшчэ болей—увакаяне гэткія агідныя зьявішчы грамадзкіх паводзін, як кражы, растраты, безпадстаўныя звальненьні; раздача сукна, прызначанага сялянам—кантрактатарам, «ільнаводам» акруговага маштабу—служачым АВК, АК партыі, Акрпрафсавету, цкваньне рабкораў,—што ўсё з бліскучай пасьпяховасьцю выконвалі прайдохі Скапец і Мартынава. Па клясычнай пастанове каапэратараў Воршы выходзе, што за ўсю гэту «плённую працу» неабходна выдаць выхадную дапамогу.

Нават болей. Складаюць камісію, якая павінна выпрацаваць атэстат Скапцу. «Энэргічны, сумлены працаўнік, чулы і блізкі таварыш... Пад яго кіраўніцтвам наша праца заўсёды была адпачынкам»... У такім, мне здаецца, тоне выпрацоўваецца атэстат.

Калі ўзброіцца асновамі погляду аршанскіх каапэратараў, то выходзе, што белай эміграцкай зграі, душыцелям рэвалюцыі, мы таксама павінны выплаціць «выхадную дапамогу»—маёнткі, заводы, фабрыкі... Да такой вэрсіі прыводзіць бязьлітасная лёгіка рэчаў.

Па новасьпечанай сыстэме чалавечых узаемаадносін—Скапец з Мартынавай правы. Яны ня самі пакідаюць працу—іх кідае ў хмурыя сьцены папраўчага дому сьледчая ўлада, а патаму яны маюць права на грашовую дапамогу.

... Лёгіка бязьлітасна. Мы прыходзім да сумнага вываду:—руйнаваць—дык да канца! Ня толькі Скапца, ня толькі Мартынаву, але і скапчанят з мартынаўцамі! А мо' і сапраўды ім трэба выдаць «выхадную дапамогу» з атэстатам, як нажаль не выдаецца зараз, «воўчы білет». **Цім. Зарэчны.**

„Ці жывы я, ці памёр?".

Былы кіраўнік савгасу Кухцічы—Каліцкі мне невядомы, нават яго мінулае мяне ня цікавіць. Мяне і вас цікавіць яго сучасны твар. Вось пра гэта і дазвольце некалькі слоў напісаць.

Пры перадачы касы савгасу другому кіраўніку здарыўся недахоп грошай у суме 900 р. 41 к.

Камісія, якая рабіла рэвізію савгасу, зрабіла налік у суме 1111 р. Вось мы ўжо маем 2011 руб. недахопу грошай. Гэта прамая шкода савгасу.

Каліцкі ў савгасе ўсё лета трымаў 60 кур. Каму куры прыносілі карысьць, а каму рабілі шкоду? Вядома, карысьць прыносілі Каліцкаму. Каліцкі кожны дзень аграбаў чыстых, як лёду, 3 р. 40 к. Як гэта здарылася? А вось як: з 60 кур я бяру 55 кур, якія кожны дзень клалі свае яйкі ў свае гнёзды, а 5 кур я заставіў на дні адпачынку некаторых з іх, то мы будзем кожны дзень атрымоўваць 55 яек, ці 5,5 дзесятка, па 60 кап. за дзесятак, будзе 3 р. 40 к., а ў месяц 102 р., а шкоду яны рабілі толькі савгасу. Калі мы скажам, а мы павінны сказаць, што для аднае птушкі на харчаваньне патрэбна збожжа 1 ф., то на дзень для кур патрэбна 1 п. 20 ф., а ў месяц 45 п. Гэта толькі куры зьядалі, а колькі яны яго псавалі, адназу алаху вядома. На падставе прыведзеных лічбаў, мы маем поўнае права сказаць, што Каліцкі кожны месяц у сваю ўласную кішэню клаў 102 руб., а савгас кожны месяц выкладаў 45 п. збожжа.

Апрача гэтага Каліцкі 19 сьнежня мінулага году напіўся да такога становішча, каб нікога ня бачыць, ці і бачыць, дык не адрозьніваць, нават ня быць упэўненым у сваім існаваньні, і каб упэўніць сябе, трэба было запытаць іншую асобу, «ці жывы я, ці памёр?».

Некаторыя казалі яму, што ён жывы, а іншыя казалі—памёр. Праўдзіва, што ён для сацыялістычнае грамады памёр. Напіўшыся, Каліцкі зрабіў загад усім прыватнай асобе, выпадкова пражываючай у савгасе, ехаць з ім замест фурмана савгасу. Запраглі выязную кабыліцу пад назвай «Роска» і паехалі. Колькі часу яны езьдзілі, мне невядома, але вынікі і шляхі паездкі мне добра вядомы. Таксама доўгі час гэтую паездку будзе памятаць «Роска», якая ўсе перашкоды брала на сваім шляху: рэчкі, равы, канавы, балоты, горы, але не змагла ўзяць адну загародку, на якой яна зламала сабе левую заднюю нагу. Вось гарачая «Роска» з 19 сьнежня м. г. і да гэтага часу ў сваім стайле стаіць на 3 нагах і горка плача і кляне свайго гаспадара. «Роска» каштавала больш 400 руб.

Хацеў ужо на гэтым спыніцца, але ў галаву прышла думка аб 4 сабаках і 6 сьвіньнях Каліцкага. Каб сабакам было добра спаць і блізка хадзіць у прыбіральню, Каліцкі зьмясьціў іх у канцылярыі савгасу, інакш кажучы, з канцылярыі савгасу зрабіў псарню і іх прыбіральню, а калі рабочыя савгасу зьвярнуліся да Каліцкага, як да кіраўніка савгасу, каб ён адвёў памяшканьне для клюбу, то Каліцкі ім адмовіў, кажучы, што памяшканьня няма. На гэтым мне дазвольце скончыць.

Думаю, што пракуратура і РСІ зацікавяцца гэтае справай і скажуць сваё аўтарытэтнае слова.

Голікаў.

ЛЯСНЫЯ „СПРАВЫ".

Законы аб фінансавай дысцыпліне для лясьнічага Рагачоўскага лясьніцтва не абавязковы. Ён мае права рабіць тое, што яго правая нага хоча.

Мусіць таму за кошт гаспадарчых сродкаў зроблен рамонт арандуемых лясьніцтвам памяшканьняў у той час, як рамонт гэты павінен быў зрабіць уласьнік памяшканьняў. Мала гэтага, райвыканком даваў памяшканьне лясьніцтву, але лясьнічаму, мусіць, прыямней сядзець у доме прыватніка і падтрымоўваць яго дзяржаўнымі грошыкамі.

А на пабудову насеннасушылкі таксама скарыстаны сродкі з другіх мэтавых прызначэньняў.

У лясьніцтве жывуць дружна. Лясьнічы Самусенка, дзелавод Ганцоўскі, аб'езчыкі—Канавальчык і некалькі ляснікоў жывуць душа ў душу. Разам працуюць і разам п'янствуюць. А п'янствуюць лоўка. Спраўляюць ўходзіны, радзіны, хрысьціны. Пасьля адбудовы кардону аб'езчыка Высоцкага адбыліся грандыёзныя ўходзіны, на якіх, ненарокам кажучы, выпілі 30 паўлітраў гарэлкі.

Справа ішла пасямейнаму. Аб'езчык Высоцкі зьяўляўся асабліва даверанай асобай лясьнічага. Яму і толькі яму даручалася расплата з рабочымі за ачыстку лесу пасьля рубкі. А Высоцкі, што хацеў, тое і рабіў. У адным ён выплачвае сялянам па 8-10 руб. за ачыстку гэктару, а ў іншых —30-35 руб.

«Свая сарочка бліжэй да цела». Гэтую старынную пагаворку стала праводзіць у жыцьцё лясьнік Самусенка ў сваёй працы. Ёсьць сродкі на разьезды па лесу лясьнічага і памоцніка. Але навошта пасылаць памоцніка, калі Самусенка і сам ласы да грошай. І ўсе 233 рублі скарыстаны толькі лясьнічым, ды не хапіла яшчэ яго ненасытнаму нутру іх. Амаль што пры кожнай паездцы ён выводзіў сабе камандыровачныя з іншых каштарысных асыгнаваньняў.

Сваім любімцам лясьнічы Самусенка ўмее дагадзіць. Характэрным прыкладам гэтага зьяўляюцца разрахункі з нейкім Вусянковым Максімам. Ён у адзін і той-жа час атрымоўвае па двух розных працах грошы. З шостага мая на 15 чэрвеня 33 рабочых дні. Па адной ведамасьці за пабудову кардону Вусенкаў атрымоўвае 158 руб. за 36 дзён (адкуль узяліся тры дні) і за гэты-ж час за 34 дні атрымоўвае 85 рублёў за будаваньне насеннасушылкі. Адным словам, каму хацеў, таму даваліся грошы, бо Вусенкаў працаваў плотнікам і ў адзін і той-жа час паздённа на двух работах ён працаваць ня мог. (Не чатыры-ж рукі ў чалавека).

Грошы плылі направа і налева і ў канцы году, бачачы недахват, лясьнічы Самусенка пазычае ў суседнім Ціхініцкім лясьніцтве 420 руб., каб пакрыць недахват. Грошы да гэтага часу яшчэ ня вернуты. Апрача таго лясьнічы 5 месяцаў трымаў у сябе грошы працаўнікоў лясьніцтва, сабраныя па пазыцы індустрыялізацыі.

Усе гэтыя злачынствы і бязчынствы пакуль што яшчэ ня выяўлены. Патрэбна тэрміновае выяўленьне ўсёй злачыннай дзейнасьці Рагачоўскіх лясных дзяльцоў.

Бабруйскі інспэктарыят лясоў было пачаў абсьледваньне працы гэтага лясьніцтва, але чамусьці яго не закончыў.

Адкладваньняў быць не павінна.

Злачынная дзейнасьць кіраўнікоў лясьніцтва павінна быць тэрмінова выкрыта і вінаватыя павінны адказаць за сваю дзейнасьць.

А. Дамброўскі.

Бабруйшчына.

Каго выхоўвае сельска-гаспадарчы тэхнікум?

Стара-Барысаўскі с.-г. тэхнікум выхоўвае сынкоў кулакоў і папоў. Сельсаветы павыдавалі фальшывыя пасьведчаньні, што дало магчымасьць пралезьці ў савецкую ўстанову ворагам нашае дзяржавы.

Хто скажа, што кепска жывецца чужым людзям у савецкай установе? Хвоі, якія акружаюць стара-барысаўскі тэхнікум, толькі вольна паскрыпываюць ад марозу. Тут сярод гэтых лясоў выхоўваюцца **будучыя аграномы—новыя будаўнікі сельскай гаспадаркі.** Але, нажаль, тэхнікум забрудзіўся, і патрабуе чысткі ад нягодных элемэнтаў. Многа чаго гаварылася, білі трывогу газэты аб непарадках у тэхнікуме, але на гэта ня зьвернута належнай увагі з боку адпаведных органаў.

Кіраўнікі тэхнікуму бязпомацны, а парт'ячэйка ня бачыць, што робіцца ў яе на вачох. Праходзілі гады як гадзіны. Толькі цяпер пачалі разглядаць справу на пэдсавеце аб становішчы складу вучняў с.-г. тэхнікуму. На пасяджэньні выяўлен шэраг злоўжываньняў як з боку сельсавету, якія выдавалі няправільныя пасьведчаньні жадаючым вучыцца ў тэхнікуме, а таксама і нядбайнасьць прыймовай камісіі. У тэхнікуме моцна заселі сынкі былых жандараў і папоў. Яны пад маскай беднякоў пры дапамозе фальшывых пасьведчаньняў, праводзяць сваю вучобу супроць савецкай улады.

Уся зграя злачынных сельсаветчыкаў пралезла ў савецкую ўстанову. Яны праводзяць працу, яны, будучыя аграномы, будаўнікі сельскай гаспадаркі... Бродаўскі сельсавет і Самахвалаўскі. Яны нічога ня ведаюць, яны выдаюць пасьведчаньні ўсім, хто толькі зьвернецца да іх. Гэтакія адказныя працаўнікі разважаюць—няхай вучацца...

Нядаўна распусьцілі вучняў на канікулы. На агульным сходзе вучняў было пастаноўлена правесьці растлумачальную працу сярод сялян аб падняцьці ўраджайнасьці краіны, як трэба весьці гаспадарку і г. д. у часе водпуску. Прыбыўшы ў вёску гэтыя чужыя элемэнты праводзяць працу наадварот. Замест аказаньня дапамогі сялянству ў справе разьвіцьця сельскай гаспадаркі яны праводзяць шкодніцкую сваю працу.

Беруковіч, сын папа, пазбаўлен выбарчага права, знаходзіцца на апошнім курсе тэхнікуму. Прыбыўшы на канікулы ў сваю вёску Брадзеў, Бярэзінскага раёну, ён арганізаваў у царкве хор пеўчых пад сваім кіраўніцтвам. Гэта ён «праводзіць» дадзены яму наказ з боку настаўніцтва тэхнікуму.

Шэраг вучняў—сынкі былых жандараў і папоў,—усе пазбаўлены права выбарчага голасу, цяпер пад савецкай маркай «беднякоў» праводзяць сваю палітыку ў вёсках. Цікава, па якіх прычынах с.-с. павыдавалі гэтым элемэнтам свае фальшывыя пасьведчаньні, і дзе яны ўзялі такі закон, які гаворыць, што сыны кулакоў, жандараў і папоў могуць вучыцца ў нашых сярэдніх навучальных установах. Няўжо ў працягу некалькіх год настаўніцтва тэхнікуму ня ведала, што яны выхоўваюць чужых людзей нашай краіны. На пасяджэньні пэдсавету настаўніца Круская горача застаівала выяўленых элемэнтаў. Гэта самая настаўніца і зьяўляецца дачкой моцнага кулака, залезшая ў с.-г. тэхнікум.

Адпаведным органам трэба хутка зацікавіцца гэтай справай і ачысьціць с.-г. тэхнікум ад нягоднага складу і прыцягнуць да адказнасьці с.-с.

А. Станкевіч.

Ціха, пан Крэпскі на паляваньне едзе.

Гр-н Крэпскі быў кіраўнік абшарвіцкага маёнтку. Як кажуць рабочыя савгасу і сяляне акаляючых вёсак, Крэпскі значыўся ў менскага «начальства» як добры кіраўнік і гаспадар.

Які Крэпскі гаспадар, аб гэтым гаворыць аўтарытэт савгасу ў вачох сялянства і тое гаспадарчае становішча савгасу, да якога «незамяніміы гаспадар» давёў яго.

Паглядзеце, як гэта «незамянімая» асоба кіравала савгасам: шэсьць, а то і сем разоў у тыдзень яго можна было бачыць у Менску расьпісываючым «начальству» гаспадарчае становішча савгасу ў самых прыгожых фарбах.

«Змарыўшыся» байкамі перад начальствам, сабраўшы ўсю сваю радню, Крэпскі на пары коняй выяжджае на паляваньне на цэлыя тры дні. І гэта было не калі-небудзь, а ў час самой уборкі ўраджаю. Бачачы гэта, сяляне кажуць: „ціха, пан Крэпскі на паляваньне едзе».

Чытач памыліцца, калі скажа, што Крэпскі дрэнны кіраўнік, затое добры гаспадар. Маленькі малюнак гаспадарчасьці Крэпскага: на полі ён ніколі ня бываў; ураджай горшы, як на сялянскіх палёх. Малочная працавала з дэфіцытам і трымалася выключна для забясьпечаньня маслам менскага «начальства». Каля 40 галоў кароў захварэлі на сухоты, Крэпскі іх загнаў на бойню, атрымаў грошы, але другіх кароў не набыў.

На пытаньне рабочых, а дзе-ж грошы ад продажу кароў, Крэпскі адказвае—грошы такая рэч, што пра іх павінен ведаць толькі загадчык. Як ужо „гэніяльная" галава загадчыка распарадзілася гэтымі грашыма, справа тых устаноў, перад якімі Крэпскі ня ўтоіць куды яны падзеліся, але рабочыя ўжо зараз ведаюць, што Крэпскі зрабіў доўг на савгасе на 30 тысяч руб.

Рабочыя бачылі гэткае становішча, яны былі зацікаўлены, каб гаспадарчае становішча савгасу палепшыць і не адмаўляліся працаваць і больш 8-мі гадзін у дзень без падвышэньня пэнсіі, каб толькі сяляне не сьмяяліся, каб савгас сапраўды быў узорам агранамічнай асьветы сярод акаляючага сялянства, але-ж усякая самадзейнасьць і ініцыятыва рабочых савгасу прыдушаліся матам альбо прыказкамі загадчыка «яйцы кур ня вучаць".

Чытач ужо ведае, які Крэпскі гаспадар і кіраўнік, а вось цяпер пабачым Крэпскага ў ролі палітыка: калі рабочыя аб безгаспадарчасьці Крэпскага пачыналі гаварыць сьмялей, дык Крэпскі іх як «неспакойных» і «бунтароў» пераводзіць у іншыя савгасы. Вось гэта безгаспадарчасьць Крэпскага, барскі рэжым у адносіне да рабочых, прыдушэньне самакрытыкі, штодзённыя паездкі ў госьці да Менскага «начальства», паляваньне, давялі савгас да таго, што сяляне гавораць: «у вас ня культура, а халтура". Рабочыя жывуць у надта дрэнных умовах.

На вялікі жаль гэты савгас знаходзіцца пры Навукова-Дасьледчым Інстытуце імя Леніна; як паказальны савгас ён нічога ня варты, а толькі падрывае лінію партыі і савецкай улады ў справе калектывізацыі вёскі і савгасным будаўніцтве.

Пад суд эканамічную контр-рэвалюцыю на адным з адказнейшых франтоў савецкае эканомікі — савгасным будаўніцтве.

Г. А. Арцямкоў.

Яблычная гісторыя Белсельсаюзу

(Нібы фэлетон).

[illegible]

В. Зайцаў.

Узорчык валакіты і бюракратызму

Прыходзіцца ў другі раз выступаць у друку ва забарону беднае ўдавы Тужыкавай. Першы раз пісалася ў газэце «Савецкая Беларусь» за 14-XII-1928 г. № 287 пад загалоўкам «Кержаневіч змагаецца з бюракратызмам».

Здаецца ўжо даволі. Лес трэба адпусьціць на хату. Старшыня СНК БССР тав. Галадзед 28 лістапада 1928 г. зрабіў наступнае распараджэньне: усю справу перадаць пракурору Рэспублікі для прыняцьця па ёй адпаведных мер і Бабруйскаму акрвыканкому прапанаваць адпусьціць дарэмна ў гэтым годзе лес на хату ўдаве Тужыкавай.

Справа з боку канцылярышчыны заварушылася. Пракуратура рэспублікі сваёй адносінай ад 4 студзеня паведамляе СНК, што расьследваньне аб валаніце з боку службовых асоб райвыканкому і сельсавету даручана пампракурора 1 вучастку Бабруйскае акругі, які выехаў на месца для лепшага высьвятленьня справы.

Бабруйскі акрвыканком, у сваю чаргу, пасьля трох месяцаў і трох напамінкаў з боку Кіраўніцтва Спраў СНК і Эканамічнае Нарады БССР дае свой адказ, які па сваім зьместу надзвычайна цікавы.

Прыводжу даслоўна. «Атрымаў вашу прапанову 30-XI-28 г. аб здавальненьні гр. Тужыкавай дарэмна лесам на хату, аквыканком, адносінай сваёй ад 5 сьнежня за № 16.504, прапанаваў Рагачоўскаму райвыканкому зараз-жа адпусьціць ёй лесу на хату дарэмна і аб тэрміну водпуску паведаміць АВК. Не атрымаў паведамленьня ад райвыканкому, 21 сьнежня АВК паслаў напамінак, на што 28 сьнежня атрымаў паведамленьне, што ім прапанована сельсавету адпусьціць гр. Тужыкавай лесу, (а сельсавет у сваю чаргу відавочна перадаў гэту справу члену сельсавета, а апошні ў сваю чаргу—сельскаму выканаўцу. С. Л.). Ня здаволіўшыся такім адказам, АВК 3-I-29 г. прапанаваў райвыканкому зараз-жа паведаміць, ці задаволена яна лесам (бачыце, колькі «прапанаваў», а воз і дагэтуль там. С. Л.). Не атрымаўшы адказу АВК яшчэ раз патрабаваў адказу, не атрымоўвая і на гэта адказу, АВК 11 лютага паслаў патрабаваньне».

Бачыце паперкі пішуцца, а між тым з 1 мая водпуск лесу спыняецца і беднай сялянцы прыдзецца застацца бяз хаты і на далейшы час.

Другі год цягнецца гэта бюракратычная цяганіна і валакіта. Яе трэба спыніць і вінавайцаў прыцягнуць да адпаведнага пакараньня, бо абслугоўваць запатрабаваньні беднаты, як абслугоўвае Бабруйскі акрыканком і Рагачоўскі райвыканком—нельга.

Сяргей Лодысеў.

Вось дык абаронца.

(Вузьдзенскі раён, Менскае акругі.)

У Менску 1928 году абаронца Пінчук прыехаў да свайго кліента, вядомага на ўсю Меншчыну самагоншчыка Адамовіча, на хут. Найдубава, Вузьдзенскага раёну, і добра пакаштаваў самагону.

Пакаштаваўшы самагону, абаронца Пінчук захацеў паказаць сваю адукацыю на вёсцы і пайшоў з дачкою гаспадара ў суседнюю вёску Муравішчына на вясельле. Там яму, як раённаму абаронцу, выказалі вельмі многа ўвагі.

Адчуваючы гэта, абаронца пастараўся адзначыць гэта як асоба, ведаючая ўсе артыкулы Крым. Код. і этыкеты інтэлігенцыі, скінуў парткі ды давай скакаць па хаце без партоў.

А наскакаўшыся даволі, абаронца захацеў асабіста аддзякваць гаспадыню хаты, і пабег ён за гаспадыняй, ды так далікатна завёў гутарку пра каханьне, што гаспадыня супроць жаданьня зьвярнула ўвагу на вельмі адукаваную галаву і давай луп іць па адукаванай галаве хоць пустой бутэлькай.

Атрымаўшы асабістую ўвагу ад гаспадыні, абаронца набраўся адвагі яшчэ болей і прыняў здаецца крокі, каб згвалціць дзяўчыну—сялянку, але „неадукаваныя" хлопцы вёскі недапусьцілі гэтага і вельмі зразумела папрасілі абаронцу Пінчука ахаладзіцца праз ноч у балоце пад кустом.

Раніцой абаронца Пінчук узяў партфэль з срэбным манаграмам і паважна пакінуў хут. Найдубава. Усё было-б вельмі добра, але ад асабістай увагі сялян некалькі дзён балелі косьці!

Н. Б.

УСТРЫВОЖАНАЯ ГЛУШ.

(Дарожныя нататкі)

Каморнік Бародзіч пастуквае нагамі, хлопае рукавіцамі і ўціхамолку насылае на ўсе чатыры зьвар'яцелы мароз, а загадчык зямельнай часткі райвыканкому Жылінскі паганяе пугай шустрага каньку і, не зьвяртаючы ўвагі на ледзяністы вецер, заспакойвае:

— Праехалі чатыры вярсты, застаецца восем. У вёсцы Ігрушка будзем праз паўгадзіны. А вось, калі ласка, і ўражаньні—камуна «Іскра», якую кулакі спалілі летам.

А на справе загадчык жартуе: гэта не камуна, а вёска Лозіна, у якой жывуць «іскраўцы». З вясны мінулага году група беднякоў гэтае вёскі арганізавала калектыў. Пачалося земляўпарадкаваньне. Азьвярэлыя кулакі пагражалі забойствамі, падпаламі і іншымі сродкамі «самаабароны».

Бедната, не зьвяртаючы ўвагі на пагрозы кулакоў, на чале з каморнікам Бухманам праводзіла земляўпарадкаваньне.

Заможнікі не абмежаваліся разьюшанай лаянкай і пагрозамі. У адну з цёплых жнівеньскіх ночаў кватэру каморніка ахапіла полымя. Ад першай хаты—да другой, трэцяй... Агонь зьнішчыў шэсьць двароў камунараў.

Як помнікі аб былых хатах з сьлівамі пад вокнамі і бярозамі ля варот засталіся абгарэлыя сохі з шуламі.

Энтузіязм камунараў не палягцеў разам з дымам да неба. Іх не захапіла хваля ўпадніцтва. Пажар з выстарчальнай яскравасьцю падрэсьліў клясавыя супярэчнасьці кулацтва з беднатой і разам з гэтым завастрыў неабходнасьць жорсткай барацьбы з «сілы сілычамі» толькі арганізаваным калектыўным шляхам.

Камуна атрымала значную дапамогу ад дзяржавы: доўгатэрміновыя крэдыты, бясплатны водпуск лесу, арганізаваны ў камуне злучны пункт, адпушчана насеньне для пасеву.

Суд засудзіў падпальшчыкаў-кулакоў па пяць год. Вярхоўны суд рэспублікі апратэставаў мяккі прыгавар Аршанскага акруговага суду, і хутка адбудзецца перагляд гэтай справы.

У размовах аб камуне пад'яжджаем да вёскі Ігрушка.

А вось і Ігрушка. Маё „раённае начальства" сядзіць на санях, а я іду ўсьлед пехатой.

«Начальства» застанавілася ля хаты, на куту якой якраз была патрэбная нам шыльда:

«БССР, ІГРУШАЦКІ СЕЛЬСАВЕТ. КРУПСКАГА РАЙЁНУ, АРШАНСКАЕ АКРУГІ».

Паўтара дзесятка сялян ледзь тоўпяцца ў маленькім накураным пакойчыку сельсавету. Камічна ўсьміхаецца надпіс з сьцяны: «Просьба курыць і дым пушчаць уверх, а ня з носу»... Сяляне здаюць падатак, страхоўку, самаабкладаньне. Гутараць аб вялікім марозе, у зьвязку з чым прыходзіцца жывёле даваць больш корму.

— І мароз, і падатак, і самаабкладаньне... усе разам узялі мужыка ў кіпцюры,—скардзіцца прысадзісты селянін.

— Колькі вам падатку?—пытаецца загадчык земчасткі.

— Сорак рублёў.

— Зямлі колькі?

— Два з паловаю надзелы (у надзеле 4 з пал. дзесяціны).

— А жывёлы?

— Два кані і тры каравёнкі?

— І вы кажаце, што падатак цяжкі?

— Цяжкі, сынку, дужа цяжкі!

— А колькі вы зарабілі сёлета, апрача гаспадаркі?

— Рублёў з паўсотні.

Сяляне сьмяюцца,—каб усім так цяжка было... ха-ха-ха.

Праз паўгадзіны, калі старшыня з сэкратаром—маладыя дваццацігадовыя хлапчукі—скончылі выпісваць квіткі па самаабкладаньню, мы накіраваліся ў школу, дзе мае адбыцца пленум сельсавету

* * *

У школе прышлося ўспомніць папа. Настаўнік Закшэўскі скардзіўся, што поплеч з школаю знаходзіцца хата і сад папа. Школьны вучастак знаходзіцца далёка ад школы, а тут-жа пад вокнамі, вясною поп апрацоўвае свой гарод. Тэорыю ніяк немагчыма ўвязаць з практыкай: калі-б школьны вучастак знаходзіўся блізка, можна было-б зрабіць вучнёўскі гарод. Загадчык райзямчасткай і каморнік абяцалі, што пры земляўпарадкаваньні як-небудзь зробяць перасоўваньне школьнага вучастку да будынку школы.

Вучні з гордасьцю гаварылі, што яны сёлета зьбіраюць попел. Арганізавалі вучнёўскі камітэт, які ходзіць па хатах і правярае, як зьбіраецца попел. У некаторых ужо ёсьць па два пуды „ўгнаеньня з печы".

Жывы хлопчык Сьвятлоў, сын мясцовага пастуха, прасіў нас, каб мы арганізавалі піянэрскі атрад. Астатнія вучні, паказваючы на абсталяваны «піянэрскі куток», падтрымалі Сьвятлова.

Я накіраваў іх да камсамольца, сэкратара сельсавету.

— Прыдзіце калі-небудзь да нас, дзядзька Казлоў... Арганізуйце піянэрскі атрад...

* * *

На пленуме сельсавету стаяла пытаньне аб падрыхтоўцы да вясеньняй пасеўнай кампаніі. Старшыня вінавата дакладваў, што «ўсё спакойна», а сэкратар толькі ўглядаўся ў пратакол пленуму.

Па справе ў сельсавеце ачышчана ня больш, як паўтараста пудоў насеньня.

617 двароў стаяць пад пагрозаю засеву забруджаным зярном. У вёсцы Асінаўка цэлы месяц бяз усякага руху адпачывала машына. Сельсавет працуе бяз усялякага пляну. Якая ў вас машына?—Хто яе ведае...я ня бачыў,—гэта адказ старшыні.

Ня толькі сяляне, ня толькі вясковы актыў, а самі палахлівыя хлапчукі—старшыня з сэкратаром—ня ведаюць пра закон ураду аб падвышэньні ўраджайнасьці, аб новым сельскагаспадарчым падатку.

У самай вёсцы Ігрушка ёсьць гаспадаркі, якія аруць выключна сохамі.

Кожная гаспадарка вёскі мае ня менш сарака палосак шнуркоў. З бараной не павярнуцца, а возам не праехаць.

Двесаткі межаў разрэзалі ня поле, а цела 180 дваровае вёскі.

Тут больш, чым дзе, насьпела неабходнасьць як мага хутчэйшага земляўпарадкаваньня. Зусім зразумела, з якой радасьцю сустрэлі сяляне паведамленьне загадчыка райзямчасткі аб задаволеньні іх хадайніцтва аб земляўпарадкаваньні.

— Даўно ўжо час. Прыкра робіцца, калі ўбачыш шнуркі.

Сход праходзіў спакойна. Слухалі „Наркамзема" Жылінскага, слухалі земляўпарадкаваўцеля Бародзіча. Думалася, што ў гэтай вёсцы няма кулацтва, няма клясавай барацьбы. Нават на ўтвараемы калектыў з чатырнаццаці гаспадароў ніхто ўвагі не зьвяртаў (праўда, кулакі былі арганізавалі і сваю «камуну», але РАЙЗА не зацьвердзіў).

Але гэта было першае ўражаньне. Абнаглелы кулак актыўна выступіў супроць беднаты, якой большасьць у вёсцы. Вораг выступіў у гармідары кулака Глебкі (мае 20 дзесяцін зямлі, эксплёатуе батрачку), які гаварыў:

— Загоняць у магілку, «усё лахмоцьце абдзяруць».

Як апошняя спроба кулака, была канкрэтная прапанова аб абраньні ўпаўнаважаных па земляўпарадкаваньню трох «серадьнякоў» і двох «беднякоў» (прапарцыянальнасьць!..). Кулак Плітка, б'ючы ў грудзі, з тварам „Міколы-мучаніка" гаварыў:

— Хто ідзе ў калектыў—не абіраць тых упаўнаважанымі.

«Наркамзем» Жылінскі патраціў апошнюю энэргію на разброеньне кулака, земляўпарадкавацель Бародзіч некалькі разоў імкнуўся разьбіць «Мікол-мучанікоў», і бедната іх падтрымлівала кіўкамі галоў, але хлапчукі з сельсавету маўчалі. Слухалі і маўчалі.. Твару сельсавету-арганізатара вёскі, гаспадара вёскі ня было відаць.

Нават частка сяброў сельсавету (іх у вёсцы дванаццаць) выступала ў абарону кулацтва. Старшыні і сэкратару, як відаць, абрыдла слухаць усю гэту «дробязь» і яны парашылі пайсьці са сходу... Хто там выйдзе пераможцам—кулак альбо бядняк—хлапчукам ня цікава. У сельсавеце так многа работы... Самаабкладаньне, страхоўка, падатак... Квіткі, інструкцыі, дырэктывы...

Без кіраўніцтва сельсавету бедната арганізавала ў вёсцы калектыўную гаспадарку і без дапамогі сельсавету бедната выйшла пераможцам і ў пытаньнях земляўпарадкаваньня: абралі ўпаўнаважанымі трох беднякоў і двох прадстаўнікоў ад утвараемага калектыву.

* * *

Няўжо апроч часткі сьвядомай беднаты ў гэтай вёсцы няма нічога жывога?—зьдзівіцеся вы. Так яно і ёсьць. Сельсавет—зборшчык «подацяў», партячэйка—клюб балбатні, камсамольская ячэйка—бязтварае стварэньне, хата-чытальня—замок і газэты, абгрызеныя мышамі. Такі малюнак „грамадзкай думкі" Ігрушацкага сельсавету.

Плакаць трэба, а не сьмяяцца, калі я даведаўся аб шэрагу выпадкаў, паказваючых твар «сёнешняй» Ігрушкі. Сялянка вёскі Худаўцы надумалася ехаць у Сібір. Прадала маемасьць. Сабраныя 200 руб. схавала за печку, а сама накіравалася часаць воўну. Хата загарэлася—і грошы абярнуліся ў попел.

Кулацтва вёскі Вострaў запужала беднату, што вясной пачнецца вайна з рэквізіцыяй, і сяляне, як адзін, захавалі насеньне ў земляныя ямы... Камсамолец гэтай-жа вёскі Лабаноў Сямён прадаў за бутэльку самагону «галоўны дакумант»—камсамольскі білет.

Вечарамі дзяўчаты зьбіраюцца на вечарыны, пяюць „Лазара-Багатыра", варожаць аб долі-шчасьці на латушках. Хлапцы ламаюць дзьверы, урываюцца ў памяшканьне і пачынаюць «жартаваць».

Праз галавы сельсаветчыкаў і камсамольскай ячэйкі моладзь вылівае сваю энэргію на дзікія «жарты» з дзяўчатамі-варажбіткамі.

* * *

Але гэта глуш, закінутая ў сьнегавыя далі, далёкая ад чыгункі і культурнага цэнтру, зараз устрывожана. Устрывожана блізкім земляўпарадкаваньнем, арганізацыяй калгасу і тым, што ў царкве толькі дзесятак чалавек.

Устрывожан і малады хлапец, які раніцою прыбег да нас за парадаю—ці дадуць на жонку зямлі, калі сёньня возьме шлюб.

І новыя людзі, аб якіх пакуль ня ведаюць ні сельсавет, ні партыйная з камсамольскай ячэйкі, ні хата-чытальня, пя скажуць пісклівым голасам, як адзін маладняковец (Моркаўка Аркадзь).

«Ніць парвецца... пахаваюць людзі...
Ляжа ў сэрцы цемра, як гара».

Хай ірвецца ніць... Хай кладзецца цемра на сэрцы памёршых людзей. Хай ноч пануе над струхнелымі трунамі... Але людзей-піянэраў устрывожанай глушы трэба падтрымаць—дапамагчы ім выйсьці на торныя „сьцежкі-дарожкі».

Цім Зарэчны.

М. Круглі, Аршанскае акр.

КУТОК РАБСЕЛЬКОРА

СЕЛЬКОРЫ НЕ НА СЛОВАХ, А НА СПРАВЕ ПАВІННЫ ПРЫНЯЦЬ ШЫРОКІ ЎДЗЕЛ У ПАДРЫХТОЎЦЫ ДА ВЯСЕННЯЙ СЯЎБЫ.—ПАРТЫЙНЫМ КАМІТЭТАМ АБАВЯЗАНЫ ВЫКЛІКАЦЬ СЕЛЬКОРАЎ ДА АКТЫЎНАЙ ПРАЦЫ ЗА ПАДВЫШЭНЬНЕ ЎРАДЖАЙНАСЬЦІ.

Селькоры—у паход за ўраджай.

Курс індустрыялізацыі краіны ўсім нам не выпадае з-пад увагі і сельскае гаспадаркі. Уздым нашае сельскае гаспадаркі, як і тэхнічная перабудова, [illegible] сацыялістычнага будаўніцтва. [illegible] ўрад у прынятым законе аб падвышэньні ўраджайнасьці [illegible] развіцьцё сельскай гаспадаркі.

Падвышэньне ўраджайнасьці сельскай гаспадаркі — самая бліжэйшая задача. Кампанія па падрыхтоўцы да вясеньняй сяўбы як адно з мерапрыемстваў па падвышэньні ўраджайнасьці ўжо даўно распачалася, але [illegible] тыя вынікі, якія павінна даваць. [illegible] важнасьць гэтай падрыхтоўкі.

Адным з атрадаў, які павінен выйсьці на дапамогу Савецкай уладзе і партыі ў гэтай справе [illegible] зьяўляецца атрад селькораў.

Селькоры павінны выйсьці ў паход супроць дапатопных спосабаў апрацоўкі нашых палёў. Яны павінны растлумачыць сялянству самыя бліжэйшыя задачы развіцьця сельскае гаспадаркі і падняцьця яе ўраджайнасьці.

[illegible]

Насьмецьцем нельга чакаць добрага ўраджаю. Толькі ад добрага ачышчанага насеньня будзе і добры ўраджай. [illegible]

Самым лепшым спосабам прапаганды [illegible]

Дзе агранома [illegible] селькоры павінны [illegible]

Я. Ч.

Закладаюць дасьледчыя вучасткі.

10 лютага адбыўся чарговы сход В.-Бруйнявіцкага гуртка селькораў, на якім разглядаліся пытаньні селькораў [illegible] сяўбы на падвышэньне ўраджайнасьці. [illegible]

Я. Крушына.

Селькоры ўперадзе.

(Круглянскі раён).

[illegible]

Гальскі.

Селькораўскі рух у занядпадзе.

(Кахаўскі раён).

[illegible]

Васковы.

У прэзыдыуме Менакрвыканкому.

1 сакавіка пачнецца 2-тыднёвік ашчаднасьці.

[illegible]

2000 руб. на прэміі лепшым сельскім гарсаветам, мест. і сельск. саветам.

[illegible]

Райённыя зьезды саветаў.

[illegible]

Лесазагатоўкі праходзяць слаба.

[illegible]

ХРОНІКА.

Падрыхтоўка да юбілею Чырвонай арміі.

22 лютага рабочыя арганізацыі прымуць удзел на ўрачыстых вечарох у часьцях Менскага гарнізону. 23 лютага на ўсіх клюбах Менску адбудуцца ўрачыстыя вечары [illegible]

[illegible] спабарніцтва, якія павінны быць закончаны да 23-га лютага. [illegible]

Радыёперадача да юбілею Чырвонай арміі.

[illegible]

Правядзеньне страхавога спабарніцтва.

[illegible]

Падрыхтоўка да вясеньняй кантрактацыі.

[illegible]

Аб усебеларускай выстаўцы.

[illegible]

Аб непрыдных у калгасах.

[illegible]

МЕНСКАЯ БІРЖА ПРАЦЫ—ДА БУДАЎНІЧАГА СЭЗОНУ.

[illegible]

Падрыхтоўка вапны для ўгнаеньня.

Да сакавіка Белсельсаюз мяркуе ўстанавіць 50 млыноў для расьціраньня вапны. Аднак, перашкодаю ў працы можа зьявіцца тое, што Белсельсаюз ня мае спэцыяльнага інжынэра-тэхніка для нагляду за гэтай працай, а ўскладае яе на аграчома.

Вапна будзе падрыхтоўвацца для ўгнаеньня падзолістых глебаў пад сяўбу жыта.

Падрыхтоўка да пабудаваньня дому на 56 кватэр.

Эскізны праэкт на пабудову 56 кватэрнага дому на Маскоўскай вуліцы ўжо гатоў і зацьверджан Менскім гарсаветам. На месцы пабудовы ідзе ўзмоцненая падвозка будаўнічых матар'ялаў, — ужо дастаўлена 600000 штук цэглы, 250 куб. мэтраў каменьняў і іншыя матар'ялы. На месцы будаўніцтва яшчэ ня зьнесены некаторыя будынкі, якія перашкаджаюць пабудове складаў для матар'ялаў.

Недарэчнасьці ў Менскім Доме Асьветы ліквідаваны.

Камсамольцы Ляшчынскі і Пэшэс у «Чырвонай Зьмене» высьветлілі шэраг недарэчнасьцяў у працы Цэнтральнага Дому Асьветы. П'янка і распуста—вось галоўныя моманты ў працы загадчыка дому Яўхімава. Дапамагаў у гэтай справе Яўхімаву і дзелавод Д. А. Салановіч.

На пасяджэньні прэзыдыуму Ц. П. саюзу працасьветы абгаварвалася пытаньне аб становішчы ў менскім Доме Асьветы. Пастаноўлена загадчыка Дому Асьветы т. Яўхімава зьняць з працы з 15 лютага. Акт камісіі па агляду грашовых спраў Д. А. перадаць органам дазнаньня. З акту відаць, што не хапае 700 руб.

Пастаноўлена таксама назначыць перавыбары праўленьня Дому Асьветы. Да выбараў праўленьня загадчыкам Дому прызначан т. Мароз.

Кіно-перасоўкі перададзены спажывецкай каапэрацыі.

Паводле пастановы калегіі Наркамасьветы, Белдзяржкіно з 15 лютага перадало ўсе свае вясковыя кіно-перасоўкі сыстэме спажывецкай каапэрацыі.

Усяго перададзена Белкаапсаюзу 70 кіноперасовак з абслугоўваючым пэрсаналам. Кіно-перасоўкі будуць перададзены вясковым спажывецкім таварыствам.

Удасканаленьне вучастковых дактароў.

Нар. Кам. Аховы Здароўя БССР атрымаў 21 месца на курсы ў Ленінградзе па ўдасканаленьні дактароў. Месцы разьмяркаваны па акругах.

Апрача гэтага, сёлета арганізуюцца курсы па ўдасканаленьню дактароў у Менску на 20 вучастковых дактароў.

Кіраваць гэтымі курсамі будзе праф. Рубашоў.

Курсы старшынь рабачкомаў.

Зараз у Менску праводзяцца месячныя курсы старшынь рабачкомаў саўгасаў. На курсах будуць распрацоўвацца пытаньні, зьвязаныя з праблемай падвышэньня ўраджайнасьці.

Спаборніцтва па каньках.

У суботу, 23 і ў нядзелю, 24 лютага, на катку саду „Прафінтэрн“ адбудуцца спаборніцтвы па каньках на першынства гораду Менску. Спаборніцтвы будуць праведзены на 500, 1000, 1500 і 5000 мэтраў.

У спаборніцтвах прымуць удзел як мужчыны, так і жанчыны на бегавых і звычайных каньках.

Кража са ўзломам.

У Менску на Екацярынінскай вуліцы ў д. № 12 невядомым злачынцам была зроблена кража бялізны на досыць значную суму. Кража зроблена са ўзломам замка. Крымінальны Вышук затрымаў вядомую зладзейку-рэцыдывістку Турчык, якая зрабіла гэту пакражу.

СУД.

Прыгавар па справе контр-рэвалюцыйнае тройкі*).

(Па тэлефону са Слуцку).

Пасьля 6-цігадзіннай нарады Вярхоўны Суд вынес наступны прыгавар: Мікалаевіч Андрэй прыгаваран да вышэйшай меры пакараньня—на расстрэл, але суд знайшоў магчымым замяніць яму расстрэл 10-ю гадамі зьняволеньня з суровым адмежаваньнем і высылкай з Беларусі пасьля адбыцьця кары на 5 год.

Мікалаевіч Алесь прыгаваран да пазбаўленьня волі на 3 гады бяз суровага адмежаваньня і без пазбаўленьня правоў.

Поп Лагіза прыгаваран да пазбаўленьня волі на 5 год з суровым адмежаваньнем і высылкай з прыгранічных раёнаў БССР на 3 гады.

Дамброўскі.

*) Гл. «Сав. Бел. №№ 39, 40, 41.

КІНО.

„ВЯЧЭРА ЗА МІЛЬЁН“.

(Кіно „Інтэрнацыянал“).

„Арыгінальная кіно п'еса, баявік“, „вялізарны посьпех у Эўропе і Амэрыцы“—так пішацца ў афішы.. Але вельмі-ж ужо нікчэмны гэты «баявік».

Малады служачы падатковае ўправы—Білі Томсон «дабрадушны фат», па сутнасьці «добры малы», пасьпявае адразу ў двух справах—ён завалодаў сэрцам пляменьніцы капіталістага Брокфелера і даручыў яму позву ўплаціць 26 мільёнаў падатку. Нагарода і ад Брокфелера, і ад свайго начальства. Вось гэта нікчэмная прыгода і паказана ў фільме. Нашага гледача ня можа задаволіць ні сюжэт, ні яго афармленьне.

Білі Томпсон—тып нам зусім чужы. Для нас ні ў якім разе ня можа быць ідэалам. Гэткі папулярны «у Амэрыцы тып фацішкі-«добрага малага», які мае ўдачу і ў заваладаньні дзявочымі сэрцамі і ў пагоні за багацьцем. Ужо па адным гэтым—фільм не для нашага гледача. Другі заслугоўваючы ўвагі момант—паказаў «змаганьне» між капіталістым і ўрадам,—таксама зусім адарваны таму, што павінна быць. Ня курыць трэба фіміям усемагутнаму капіталу, а паказаць сацыяльную праўду буржуазных дзяржаў, паказаць, што буржуазны ўрад—гэта толькі зброя ў руках капіталістых.

Не апраўдваюць зьяўленьне на савецкім экране таксама іншыя якасьці фільму. Сярэдняя ігра артыстых, нізкая тэхніка, благія фатаграфіі—вось характэрнае для гэтага фільму, які праз недарэчнасьць ці нядбайнасьць трапіў на савецкі экран. Габ.

Электрыфікацыя савецкіх гаспадарак.

У бягучым гаспадарчым годзе Белсельтрэст прыступае да электрыфікацыі 5 савецкіх гаспадарак.

Будуць электрыфікаваны наступныя саўгасы: «Лапухі—Старыца» (Менская акруга), „Уваравічы“ (Гомельская акруга), «Бацэвічы», «Заваловчыцы» і «Тыхінічы» (Бабруйская акруга). Электрыфікацыя гэтых саўгасаў будзе каштаваць каля 435.000 р.

БІБЛІАГРАФІЯ.

«МАЛАДНЯК». Літаратурна-мастацкая і грамадзка-палітычная часопісь—орган Беларускай Асацыяцыі Пралетарскіх Пісьменьнікаў. Менск, 1929 г., № 1, 112 стар. Цана 40 к.

Зьезд Бел. АПП, што адбыўся ў канцы 1928 г., даў некаторыя зьмены: літарганізацыя „Маладняк“ увайшла ў Бел. АПП, як галоўная сэкцыя. Адначасова былі ўтвораны і іншыя сэкцыі.

У зьвязку з гэтым і часопісь «Маладняк» зьяўляецца ўжо органам Беларуск. АПП'у.

Трэба сказаць, што пасьля № 12 «Маладняка» за 1928 г., рэцэнзуемы нумар мае вельмі мізэрненькі выгляд і па зьместу і знадворнага боку.

Па зьместу матар'ял падзяляецца на дзьве часткі: мастацкія творы і інфармацыйны матар'ял.

З прозы цікавае апавяданьне Л. Родзевіча—«Маладыя бальшавікі» (з жыцьця Заходняе Беларусі). Як і ўсе апавяданьні гэтага аўтара аб Зах. Беларусі, што ў апошнія часы друкуюцца, яно чытаецца з вялікаю цікавасьцю. В. Кавальдаў вовае апавяданьне—«Ільюка». Сюжэт цікавы,—імкненьне цыганоў да новага жыцьця,—але апрацоўка крыху кульгае, шмат схематызму. Ад Каваля мы прызвычаіліся мець больш глыбокія і лепш апрацаваныя творы.

Із. Барашка „вдарыдся“ ў сымбаліку. У гэтым нумары маем яго казку—„Залатыя арэхі“.

Што хацеў даць гэтаю казкаю Барашка —зразумець цяжка. Што ў нас шмат дабра, аб якім сяляне даведаліся толькі ад блазна, які „крыкануў кійком, заплакаў, засьмяяўся? Але што гэта за блазан, што пані пагаварыў таких прыемных рэчаў (дый яшчэ і пачужацкаму!), што пані „накарміць, напаіць ды спаць укласьці ў пуховай пасьцелі загадала“.

Відаць, добры зух быў Барашкаў блазан, што і „мужыком“ добры і пані дагадзіў, як сьлед.

А наогул, па сваёй апрацоўцы яна значна лепей падышла-б да «Беларускага Піянэра», чым да «Маладняка».

Большую вартасьць гэтага нумару прадстаўляе вершаваны матар'ял.

Тут зьмешчаны добрыя вершы А. Звонака — «Дванаццатаму» (зьезду КП(б)Б) і І. Плаўніка—«Сонечны маяк» (прысьвечаны Ўладзіміру Ільлічу). Абодва вершы чытаюцца з цікавасьцю і лёгка.

Досыць добрыя вершы М. Хведаровіча і П. Труса. Рэшта вершаў (А. Моркаўкі, А. Вечара, З. Бандарынай, У. Хадыкі) значна слабейшыя.

У некаторых ёсьць пэўныя ляпсусы ў мове і вобразах. Так, А. Вечар для рыфмы да слова „рука“ піша «варштака», а не «варштату», як трэба.

Хадыка дае наступныя «глыбокія» радкі:

...«Аб вольнасьці нізкай пад плотам
Запуджаны плача быльнёг».

А Вечар мудрагельствуе і прызнаецца, што:

...«Калі гудкі равуць,
Я ім і сам адчаянна ўтурую».

Што-ж, усякі робіць „па разуменьню свайму». А само слова „адчаянна“ чаго варта!

Зьмешчаны і два вершы пераклады, з яўрэйскага—„21 студзеня“ (вершІзі Харыка, вольны пераклад Іср. Плаўніка) і з польскага – «Ноччу ў гадавіну» (М. Мысьлінскага, пераклад А. Вечара і В. Маракова). Апошні верш чытаецца вельмі цяжка ці то з прычыны дрэннага перакладу, ці мо' і арыгінал такі самы?

У гэтым нумары зьмешчаны працяг (пачатак у № 12 за 1928 г.) драмы М. Зарэцкага—„Белыя ружы“. Добрае палову (2 х частак з 5) яшчэ няма, таму і цяжка сказаць што-небудзь аб зьмесьце яе.

Далей зьмешчан матар'ял аб зьездзе Бел. АПП'у. Правільней—урыўкі з стэнаграфічнае справаздачы.

Чамусьці, на жаль, рэдакцыя не азначыла, ці будзе ў «Маладняку» друкавацца ўся стэнаграма, ці толькі выбраныя ўрыўкі.

Трэба даць стальны артыкул аб самым зьезьдзе і аб выніках зьезду.

Такі артыкул вельмі пажаданы і ён меў-бы бязумоўную вартасьць. А зьмешчаны матар'ял, ды яшчэ з адзнакамі «гучныя воплескі», „хто за? (няма), «аднагалосна“ і. г. д. вельмі аддаюць казёншчынаю і надаюць часопісі выгляд інфармацыйнага бюлетэня.

Нарэшце, ідзе верш-сатыра С. Шушкевіча «Загінулі» (па творы, што загінулі ў рэдактарскіх скрынках). Верш арыгінальны і добра напісаны. Чаму толькі яго выдрукавалі ў самым канцы, нават пасьля інфармацыйнага матар'ялу?

Наогул трэба сказаць, што № 1, Маладняка» за 1929 г. ня даў таго, што ад яго чакаў чытач пасьля БелАПП. Нумар вышаў досыць бедным па мастацкаму матар'ялу. Зусім адсутнічае публіцыстыка. Асабліва мізэрным выглядае № 1, калі параўнаць яго з № 12 за 1928 г.

Б. Яз.

Водгукі на нашы карэспандэнцыі.

На заметцы „Пара разагнаць сваякоў“ Горацкай раймілiцыяй устаноўлена, што гр. Сімкін сапраўды зьяўляецца шваграм рахункавода Ленінскага спажыв. т-ва Фрэйдзіна, чаму ў працы ён зводьнен.

Мазырскі Акрвз паведамляе, што па заметцы аб злачынствах каморніка Ўласенка выкананьне зроблена; матар'ял накіраван пракурору для прыцягненьня Ўласенка да адказнасьці.

Апавяшчэньні.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— Сёньня, 22 лютага, а 7-й гадз. увечары адбудзецца нарада партыйцаў і камсамольцаў, працуючых у культасьветных установах, якія знаходзяцца на мясцовым бюджэце.

Яўка абавязкова і без спазьненьня.

— Сёньня кіно „Чашка чаю“, камэдыя з удзелам Ігара Ільінскага (дыспут перапоносіцца).

Пачатак а 7 з пал. і 9 з пал. г. увеч.

— У нядзелю, 24 лютага, а 5 з пал. г. увечары сход літгрупы.

— Пры Ц. П. саюзу Працасьветы з 22 лютага пачынае працаваць Ўрачэбная камісія па абгляду стану здароўя асьветнікаў для выяўленьня хворых з мэтаю пасылкі на курорт.

Камісія будзе працаваць 4 разы ў тыдзень: па нядзелях з 12 гадз. дню і па панядзелках, аўторках і пятніцах—з 7 гадз. увечары.

— Арганізаваны гурток па бел. мове для тэхпрацаўнікоў—членаў саюзу працасьветы.

Першыя заняткі адбудуцца ў суботу, 23-2 а 4-й гадз. увечары.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 13
МЕНСКАГА ГАРАДЗКОГА САВЕТУ

г. Менск. 15 лютага 1929 г.

аб зацьверджаньні правіл пра процiпажарныя меры ў грамадзкіх мясцох і мясцох забавы.

У мэтах папярэджаньня магчымасьці ўзьнікненьня пажару ў мясцох найбольшага зграмаджэньня людзей (тэатры, кіно, клюбы і інш. месцы забавы і відовішч), Менскі Гарадзкі Савет ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. Зацьвердзіць ніжэйпублікуемыя правілы аб процiпажарных мерах у грамадзкіх мясцох і месцах забавы.
2. Нагляд за выкананьнем гэтых правіл ускласьці на Пажарную Ахову і Міліцыю.
3. Асобы, вінаватыя ў парушэньні гэтых правіл, прыцягваюцца да адказнасьці ў адміністрацыйным парадку: штрафу да 100 руб., альбо прымусовых работ да 1 месяца, за выключэньнем п. 15 правіл.
4. Зацьверджаныя п. 1-м гэтай абавязковай пастановы правілы ўваходзяць у сілу праз 7 дзён з дню апублікаваньня.

Старшыня Менскага Гарадзкога Савету ЯЦКЕВІЧ.

Сэкратар Менскага Гарадзкога Савету ПАСЫНКОЎСКІ.

ПРАВІЛЫ

1. Усе тэатры, кіно, клюбы і інш. месцы забавы, якія нанова адчыняюцца, павінны быць раней зарэгістраваны ў пажарнай ахове гор. Менску, без дазволу якой яны адчынены быць ня могуць.

2. Тэатры, клюбы, кіно і інш. месцы забавы, дзе ўстаноўлены кіно-апараты і сцэны для відовішч, якія ўжо існуюць і не зарэгістраваны і не агледжаны ў пажарных адносінах, павінны быць у 2-тыднёвы тэрмін з дню апублікаваньня гэтых правіл заявіць аб гэтым пажарнай ахове гораду для агляду ў пажарных адносінах і бяз выдачы дазволу функцыянаваць на далейшы час ня могуць.

3. Рады месц у глядзельных залях павінны быць прымацаваны да падлогі так, каб адлегласьць паміж заднімі краямі сядзеньняў крэслаў была ня менш 0,9 мэтра.

4. Рады месц павінны мець праходы, якія вядуць да выхадаў, і павінны быць разьмеркаваны такім чынам, каб у кожным раду было ня больш 12 месц, а паміж бліжэйшай сьцяной і бліжэйшымі да яе праходамі ня больш 6 месц.

5. Шырыня сярэдніх прадоўжных праходаў, якія вядуць да выхадаў, павінна быць ня менш 1,1 мэтра, шырыня праходу ля сьцен ня менш 0,9 мэтра, а папярэчных—ня менш 1,4 мэтра.

6. Катэгарычна забараняецца ўстаноўка дадатковых крэслаў у праходах паміж радамі, а таксама забараняецца публіцы стаяць.

УВАГА: Публіцы дазваляецца стаяць толькі ў асобна адведзеных мясцох з такім разрахункам, каб на адзін кв. мэтр. плошчы падлогі прыходзілася ня больш 3-х чалавек.

7. Не дазваляецца ў часе прадстаўленьня зграмаджэньня публікі ў праходах ля дзьвярэй, якія вядуць з залі для відовішчаў да выхаду, а таксама і заграмаджэньне праходу, калідораў і выхадаў гардэробамі, рэквізытамі, мэбляй і наогул якімі-б то ні было рэчамі.

УВАГА: Для хаваньня дэкарацый, бутафорый, касьцюмаў і інш. прадметаў абсталяваньня сцэн павінны быць пабудаваны асобна ад тэатральнага будынку памяшканьні на ўстаноўленых разрывах. Калі-ж гэтыя памяшканьні робяцца ў гэтым будынку, дык яны як паміж сабой, так і ад памяшканьня тэатру павінны быць адмежаваны брандмаўэрамі сьценамі і дзьвярыма з агнятрывалага матар'ялу, шчыльна прылягаючымі да жалезных калодаў.

Хаваньне апалу і асьвятляючых матар'ялаў у памяшканьні тэатраў, кіно, клюбаў і іншых мясцох забавы не дазваляецца.

Прылады для апалу і дымаходы павінны быць у поўнай спраўнасьці з дакладным захаваньнем правільнай іх устаноўкі, згодна існуючых інструкцый.

8. Над усімі выхадамі з залі для відовішчаў павінны быць зроблены на відных мясцох надпісы „в ы х а д“ і ліхтары, у якіх у часе знаходжаньня публікі павінны быць стэарынавыя сьвечкі, батарэйнае альбо электрычнае асьвятленьне.

9. Для хаваньня верхняга адзеньня павінна быць адведзена асобнае памяшканьне.

10. Ва ўсіх тэатрах, кіно, клюбах і іншых мясцох для забавы павінны быць абавязкова ўстаноўлены пажарныя краны з рукавамі і стваламі, зьмешчаныя ў асобныя шафкі пад шклом з надпісам „пажарны кран“, якія павінны быць разьмяркованы ў такой колькасьці і з такім разьлікам, каб кожнае месца памяшканьня магло быць заліта вадой, і каб падыход да іх быў заўсёды вольны і шлях адступленьня працуючых ад крану быў забясьпечан.

11. У мясцох, дзе вадаправодаў няма, павінны быць устаноўлены агнягасільнікі або бочкі з вадой, вёдрамі і швабрамі.

Увага да п. п. 10 і 11: месцы для ўстаноўкі крану і інш. павінны быць вызначаны ўправай пажарнае аховы гораду.

12. Праваднікі электрычнага асьвятленьня ў мясцох праходжаньня імі драўляных частак будынку або куліс, або дзе ім пагражае небясьпека пашкоджаньня, а таксама ў мясцох, даступных публіцы, павінны быць заключаны ў моцныя трубкі, а праводы перасовачных лямп—у гумовыя трубкі. Разьмеркавальная дошка павінна быць з мрамару або падобнага матар'ялу і павінна зьмяшчацца ў асобнай скрыні з агнятрывалага матар'ялу.

13. Пры ўжываньні для асьвятленьня нафтавых лямпаў апошнія павінны быць моцна прымацаваны да ўстойлівых прадметаў. Агні куліс павінны быць разьмяркованы ня ніжэй 1,4 мэтра ад падлогі сцэны.

14. Курэньне дазваляецца толькі ў спэцыяльна для гэтага вызначаных памяшканьнях, па ўзгадненьню з Ўправай Пажарнае Аховы гораду. У вызначаных для курэньня памяшканьнях павінны быць пастаўлены ўрны з вадой для кіданьня акуркаў. У астатніх мясцох памяшканьня курэньне катэгарычна забараняецца, аб чым на відных мясцох памяшканьня павінны быць вывешаны абвесткі.

15. За курэньне ў недазволеных месцах устанаўляецца штраф у разьмеры 50 кап. за кожны заўважаны выпадак курэньня, нядбайна кінутага акурку або запалкі.

16. Пры кожным тэатры і кіно ў часе прадстаўленьня павінны знаходзіцца дзяжурныя пажарнікі, колькасьць якіх вызначаецца Ўправай Пажарнае Аховы гораду.

УВАГА: Дзяжурныя пажарнікі павінны выконваць усе абавязкі, кіруючыся інструкцыяй Пажарнае Аховы гораду.

17. Накладаньне штрафу, згодна п. 15, ускладаецца на дзяжурных, нараду Пажарнай Аховы.

УВАГА: Штраф узыскваецца па адмысловых квітанцыях Управы Пажарнае Аховы.

18. Зысканыя сумы штрафу за курэньне, згодна п. 15, пераходзяць у распараджэньне Ўправы Пажарнае Аховы гораду для ўзмацненьня пажарнае аховы.

19. У выпадку адмаўленьня ад уплаты ўстаноўленага ў п. 15 штрафу пажарная варта, сумесна з прадстаўніком Міліцыі, складае пратакол, які накіроўваецца ў адміністрацыйны аддзел для накладаньня штрафу да 10 рублёў.

20. У памяшканьнях, дзе няма тэлефону або пажарнай сыгналізацыі, павінен быць устаноўлен адзін з гэтых прыбораў.

21. У кожным тэатры, клюбе, кіно і інш. месцах забавы павінна быць назначана асоба, на абавязках якой ляжыць нагляд за ўтрыманьнем памяшканьня ў пажарнай забясьпечанасьці і выкананьнем усіх прад'яўленых у гэтым патрабаваньняў.

ТЭАТР-КІНО

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.

ПЯТНІЦА, 22-ГА ЛЮТАГА

На карысьць касы ўз. дапамогі падфаку БДУ

КАВАЛЬ-ВАЯВОДА

Пачатак а 8 гадз. ўвечары.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».

З аўторка 19 лютага мастацкі фільм **„ОВАД“**

Вытворчасьці Дзяржкіпрому[illegible]

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».

З аўторка 19 лютага. **„МІЛЬЁН ЗА ВЯЧЭРУ“** у 8 частках. З удзелам ОСІ ОСВАЛЬД.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ — З аўторка **„Косая линия“** у 6 частках.

1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР «ЮНЫ ПІАНЭР». (Будынак кіно «ПРАЛЕТАРЫ»). — З аўторка 1. „ХВЕДЗЬКІНА ПРАЎДА“ 2. Па Азіі і сярэдняму Каўказу. пачатак у 3 з пал. і 5 гадз.

ПАСТУПІЎ У ПРОДАЖ (праз кнігарні БДВыдавецтва і агульны аддзел ЦСУ) БЮЛЕТЭНЬ, зьместам якога зьяўляюцца выключна вынікі дэмаграфічнага перапісу 1926 г. у межах сучасных акруг (пол, нацыянальнасьць, узрост, пісьменнасьць, прафэсыянальны і сацыяльны склад насельніцтва).

ЛІК СТАРОНАК БЮЛЕТЭНЯ—88, ЦАНА—1 РУБ.

Для дзяржаўных і грамадзкіх устаноў дапушчаецца скідка ў 20% намінальнай цаны

ЦСУ БССР.

Галоўлітбел 595. Менск, дзяржаўная друкарня.